A°. 1852. VRIJDAG den 29. October. N°. 130.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE en STADS-COURANT.

ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

Bij deze Courant behoort een bijvoegsel, waarin Verslag van de zitting van den Gemeenteraad van den 21. Oct.

KENNISGEVING.

Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht,

Gehoord de voordragt daartoe gedaan,

Brengen bij deze ter kennis van alle Stalhouders, Verhuurders van Rijtuigen, Voerlieden, Slepers en dergelijken, hun beroep binnen deze gemeente uitoefenende, dat krachtens Art. 1. der ordonnantie op het Voermanswezen te Utrecht van 21. September 1829, op Dingsdag den 2. November aanstaande, zal aanvangen met het doen inspecteren der Rijtuigen, bij gedacht Reglement bedoeld, [illegible] Stalhouder, enz., wonende in de Wijken A, B, C, D, E, F en G, op gemelden 2. November, en die in de Wijken H, I, K, L, en M woonachtig, op Woensdag den 3. November daaraanvolgende, des morgens te 10 ure, deszelfs Rijtuigen zal moeten te voorschijn brengen, met inachtneming ook van het bepaalde bij Publicatie van 6. Augustus 1839.

Voorts, dat de bedoelde inspectie zal plaats hebben aan het Oud-Munsterkerkhof, alhier, door den daartoe aangewezen en beëedigden keurmeester, terwijl de Rijtuigen achter elkander zullen behooren geplaatst te worden in [illegible], [illegible] de directie van Politie, zal worden aangewezen.

Eindelijk hebben Burgemeester en Wethouderen gemeend ieder Stalhouder, enz. te moeten herinneren aan de nakoming der bepalingen, vervat bij Art. 3 en 13 van meergemelde ordonnantie, betreffende het doen van aangifte van nieuw aangeschafte of buiten hun beroep gestelde rijtuigen, ten welke einde dagelijks ter Secretarie dezer Stad, des morgens van 10 tot 2 ure, uitgezonderd de Zon- en Kerkelijke feestdagen, gelegenheid gegeven zal worden.

Utrecht, den 19. October 1852.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

N. P. J. KIEN.

Ter ordonnantie van Dezelven,

H. G. RöMER.

ITALIË.

TURIJN 23 October.

Nopens de verwikkelingen tusschen den President *d'Azeglio* en den Franschen gezant heeft men niets stelligs vernomen. De vrienden van den President-minister hadden verhaald, dat zoowel de Fransche als de Engelsche gezanten regtstreeks eene wijziging der grondwettige instellingen hadden gevraagd. De beide gezanten hebben tegen deze aantijging geprotesteerd; men zeide, dat dit verhaal was uitgestrooid, opdat de linkerzijde zich te eerder met het kabinet zou verstaan. Na dit protest zal echter de uitwerking juist tegenovergesteld wezen, en de toestand van het ministerie wordt hagchelijk. — Men gelooft, dat de heer *Cavour* weder aan 't bestuur zal komen.

— De administratie der geestelijke goederen willen velen aan den Staat zien opgedragen. In dien [illegible] hebben eenige gemeenteraden adressen aan de regering gezonden. De regering heeft hierover hare [illegible] betuigd, en de vernietiging dier besluiten voorgeschreven, naardien het geene aangelegenheden zijn van de competentie dier raden.

Er loopt een gerucht van een aanslag, die op 't leven van den president minister van Toskane, *Baldasseroni*, zou gewaagd zijn. Daar bijzonderheden ontbreken, moet men dit gerucht betwijfelen.

ROME 20 October.

In de geheime Consistorie van den 27. Sept., heeft de Paus zich beklaagd over de verschillen tusschen Rome en de republiek Nieuw Grenada (Zuid Amerika). In April 1845 werd in dien Staat eene wet uitgevaardigd, waarin onderanderen werd bepaald, dat de geestelijken, die bij den burgerlijken regter worden aangeklaagd, gedurende den tijd van het proces, van de uitoefening hunner geestelijke bediening worden geschorst. Die daartegen handelen, worden met gevangenis bedreigd. De Paus, had tegen deze wet geprotesteerd, edoch zonder gevolg. Na dien tijd zijn er nieuwe wetten tegen de R. geestelijken genomen, waaraan dezen zich niet kunnen of mogen onderwerpen. Zoo heeft dat bestuur de vrije uitoefening der godsdienst aan andere gezindten veroorloofd; het heeft de Jesuiten verbannen; de geestelijke geregtshoven verboden; het heeft de tienden afgeschaft, zonder daartoe de toestemming van den apostolischen stoel te vragen, enz.

— De militaire magt van den Pausselijken Staat is en blijft in eenen verachterden toestand. De graaf *d'Astier* wil de orde van Malta herstellen en meent daardoor eene genoegzame magt ter verdediging van het hoofd der Christenheid tegen zijne vijanden te hebben. De graaf *de Montreal* daarentegen wil eene Zwitsersche militie, en zijne reis naar Napels doet veronderstellen, dat ze geschiedt, om eenige regementen Zwitsers in dienst van Rome te verkrijgen.

DUITSCHLAND.

WEENEN 23 October.

De laatste berigten uit Konstantinopel zijn van den 10. dezer. Den vorigen dag zou door den grooten Raad de ratificatie van de Turksche leening met algemeene stemmen zijn verworpen. — De hoofdambtenaren hadden zich allerlei opofferingen opgelegd, om in den finantielen toestand te voorzien. De Sultan had zijn zilverwerk aangeboden, doch dit was geweigerd. Men werkte evenwel ijverig, om de moeijelijkheid, waarin de vasthouding aan 't oude stelsel, om van den vreemde niet te leenen, de schatkist had geplaatst uit den weg te ruimen. Als deze zaak geschikt was, dacht men dat eene volledige wijziging in den ministerraad zou plaats hebben. — Het ontslag van den Turkschen gezant te Parijs prins *Kallimachi* is bevestigd, zijn opvolger evenwel nog niet aangewezen.

Deze berigten worden evenwel door andere tijdingen weersproken, die nog belangrijker zijn. De raad zou namelijk nog geen besluit hebben genomen, maar er zou een opstand te Konstantinopel uitgebroken zijn, terwijl de Fransche gezant een termijn van 7 dagen had gesteld, binnen welken de leening moest goedgekeurd wezen; hij dreigde anders zijne passen te vragen.

Wat van al deze tijdingen waar is, zal een volgende post ons eerst kunnen melden.

— 26. *Oct.* 5 pCt. $94^{3}/_{4}$; $4^{1}/_{2}$ pCt. $84^{3}/_{8}$; zilver L. $109^{1}/_{4}$; bank 1340.

TRIEST 24 October.

Koning *Otto* is heden aan boord van de stoomboot Otto van hier naar Griekenland vertrokken.

— De stoomboot Egitto is met den Indischen post alhier aangekomen. De Birmannen hebben Prome verwoest en hun kamp op eene hoogte, 10 uren van die stad, opgeslagen. Zij zouden aldaar 7000 man bijeen hebben. De Engelsche generaals *Reinolds* en *Godwin* zijn den 18. Sept. met de 1e brigade, bestaande uit de 18e, 65e en 80e reg. inf. en veel geschut van Rangoon naar Prome vertrokken. De stoomschepen waren dadelijk terug gekeerd, om de 2de brigade te halen.

[illegible] October.

De voorloopige verkiezingen zijn hier geëindigd. De ministeriele kandidaten zijn in meerderheid gekozen, enkele liberalen en bijna geen democraten. Deze hadden zich onthouden. De eerste klasse moet liberaal, de 2e en 3e daarentegen behoudend gestemd hebben. Men weet, dat de kiezers in drie klassen worden gekozen; deze klassen worden aangewezen door de belasting, die zij betalen. Voorleden jaar kwam er de kiesbevoegdheid vooral in de 1e klasse zoo slecht op, dat er soms eene enkele stem werd uitgebragt, die dan zich zelf of zijn broeder tot kiezer benoemde. Ditmaal heeft men nog niets zoo zonderbaars gezien, ofschoon de kiesgeregtigden ook thans slecht opkwamen.

Onze staatkundige toestand wordt trouwens rustig. Een brief van den keizer van Oostenrijk zou zelfs de houding onzer regering jegens het Weener kabinet vriendschappelijker doen worden.

Het finantieel verslag van de Deensche regering is zeer gunstig. De ontvangsten, die van 1 April 1851 tot 31 Maart 1852 op 14,475,449 Rijksdaalders waren begroot, hadden 22,459,538 R. opgebragt, waardoor het voordeelig saldo in dat jaar 8,016,985 Rijksdaalders had beloopen.

KEULEN 26 October.

De Pruissische handwerkslieden, ten getale van 150, waaronder 40 à 50 horologiemakers, hebben bevel ontvangen vóór 1. Nov. het kanton Neufchatel te ontruimen.

— De hertog van Gotha zendt vele Duitschers op zijne landgoederen in Hongarijen, ten einde de Duitsche kolonisatie aldaar zooveel mogelijk te begunstigen.

— Bij den oud-afgevaardigde *Pasterts te Hermeskeil*, is door de politie huisonderzoeking gedaan, en zijn een paar exemplaren van een kiezings Katechismus in beslag genomen.

— De redacteur van de *Weser Zeit.*, de heer *Gildemeister*, is tot 1 maand gevangenis veroordeeld ter zake van beleediging van den direkteur van politie.

ENGELAND.

LONDEN 26 October.

Volgens de *Sun* loopt het gerucht, dat het ministerie weldra eene wet moet voorstellen, om de tusschenkomst der Roomsche priesters in de verkiezingen te beletten.

— De tusschenkomst der Fransche regering in de politieke zaken der eilanden in het kanaal heeft de aandacht doen vestigen op de privilegien, waarvan Jersey en Guernesey genieten. Die privilegien klimmen op tot de regering van koning *Stephanus*, [illegible] het huis der graven *van Blois*. De voo[illegible] van zijn, dat de inwoners niet zijn [illegible] aan de wet op de militie, dat ze voor g[illegible] hof buiten hunne eilanden kunnen gedaagd worden, dat ze geene *warrants* erkennen dan die uitgegeven zijn door hunne magistraten, die door de inwoners worden gekozen. Ze zijn zoo onafhankelijk [illegible] gelijk. Men begrijpt dus, hoe er de inmenging [illegible] politie in hunne zaken, in betrekking tot de Fransche vlugtelingen, zal zijn opgenomen.

— De Canada heeft tijdingen uit New-York aangebragt tot den 12. Na de afwijzing van de Crescent-city zijn aan boord van het [illegible] Cornelia 2 passagiers door de autoriteiten van Cuba

in hechtenis genomen. Deze herhaalde minachting door N. Amerikaansche vaartuigen ondervonden, heeft den President een koerier naar de Havanna doen zenden [illegible] om verklaring te vragen van deze [illegible] die niet voldoende, dan zou de [illegible] regering [illegible] maatregelen nemen. — In [illegible] heerscht [illegible] de grootste verwarring [illegible] president [illegible] geen ministers vinden, terwijl [illegible] op verschillende punten [illegible] meester blijven, zij vinden steun in de lafheid [illegible] verraad der tegen[illegible]gezonden officieren.

— De beurs was heden bewogen, vooral door de geruchten uit Konstantinopel, nopens de [illegible] in omloop. G[illegible] 100$^{1}/_{4}$; [illegible] 97$^{1}/_{8}$; 3$^{1}/_{4}$ pCt. 103$^{1}/_{4}$; Bank 2[illegible]$^{1}/_{2}$; Russische met. [illegible] premie; Buenos Ayres 80 à 81; Peru 103; Sard. 97$^{3}/_{4}$; Sp. 3 pCt. 51 à 51$^{1}/_{8}$.

FRANKRIJK.

PARIJS 25 October.

De *Moniteur* berigt heden, dat de geruchten, die sinds eenige dagen liepen nopens eene reis van den prins naar de noorder departementen, onwaar is.

De directie van de opera wenschte te wachten totdat de *Moïse* weder geheel ten tooneele kon gevoerd worden, om den president eene feest-voorstelling aan te bieden. De *Constitutionnel* meldt, dat men daarop niet zal wachten, maar dat Donderdag de voorstelling zal plaats hebben; men zal dan eene akte van de *Philtre*, een bedrijf van een ballet, en den 4e akte van de *Moïse* geven. In eene der pauzen zal eene cantate worden uitgevoerd ter eere van den president, woorden van den heer *Boijer* en muziek van den heer *Massé*.

— Ofschoon er reeds herhaaldelijk spraak is geweest van de amnestie, blijkt het, dat dit vraagstuk in den ministerraad nog niet te berde is gekomen.

— De bisschop van Viviers heeft bevolen, dat het kleine seminarium van St. Andeol naar Aubenas zal verplaatst worden ter uitbreiding. Voor het nieuwe gebouw zijn 500,000 frs. noodig, die de bisschop uit giften van zijne leeken zal bijeenbrengen.

— Bij de wedloopen op het veld van Mars, op den 17., 21. en 24. Oct. gehouden, heeft van de negen prijzen à 42,000 frs. de heer *Alex. Aumont* er alleen 7, bedragende 34,000 frs., behaald.

— De regering heeft het hotel Sebastiani aangekocht, om het te doen afbreken, en het paleis van 't Elysée alzoo te isoleren. De afbraak van dit schoone hotel zal den 5 Nov. geveild worden.

— De stad Etienne is veroordeeld tot betaling eener schadeloosstelling van 400,000 frs. voor de vernieling van eenige godsdienstige gestichten in 1848. De belastbaren van 1848 moeten deze som opbrengen. Elke andere wijze van uitbetaling is door de regering verworpen.

PARIJS 26 October.

Benoemingen van plaatselijken aard en beschouwingen over de toekomst, die altijd op de oude themas terugkomen, dat is 't eenige, wat te melden zou vallen. Dit zal wel zoo blijven totdat het den president gelukte weder onverwachts eenig belangrijk besluit te nemen, of totdat het senatus-consult of de algemeene stemming het keizerrijk weder op 't tapijt moet brengen.

— De heer *Berryer* is te Nantes terug. De dag, waarop hij in de Akademie zal ontvangen worden, is nog niet bepaald. Het bureau, dat in de installatie-zitting moet voorzitten, en den nieuwbenoemde aan den prins-president moet voorstellen, bestaat uit de heeren *Guizot*, *Villemain* en *Salvandy*, allen oud ministers van *Lodewijk Philips*.

— Door de regering is goedgekeurd het plan van den heer *Duban*, ter oprigting van eene gekleurd marmeren fontein, in 't midden van het binnenhof der Louvre. Die fontein zal nog dit jaar geplaatst worden.

— Dezer dagen heeft men in de Champs Elysées de werkzaamheden tot daarstelling van het kristallen paleis aangevangen. Aanstaanden Maandag zal die arbeid door 500 werklieden worden voortgezet.

— [illegible] pCt. 81,60 à 75; 4$^{1}/_{2}$ pCt. 106,30; Bank 2000 [illegible] 2970; 5 pCt. Belg. 103$^{1}/_{2}$; Rom. 98$^{1}/_{2}$; [illegible] 51$^{1}/_{4}$; Piem. 98,90; 3 pCt. Sp. 51$^{1}/_{4}$; 3 pCt. [illegible] 46$^{1}/_{8}$; uitgest. 25; Oost. 5 pCt. 94$^{1}/_{8}$; 4$^{1}/_{2}$ pCt. Russ. 104; Turk. 1057,50.

BELGIE.

BRUSSEL 26 October.

In de zitting van de Kamer der Vertegenwoordigers van heden is de heer *Delfosse*, bij eene tweede stemming, verkozen tot voorzitter van die Kamer. Bij de eerste stemming had hij 52, de heer *Delehaye* 50, bij de tweede de heer *Delfosse* 54 en de heer *Delehaye* 49 stemmen bekomen. De uitslag der tweede stemming werd luide toegejuicht. De heeren *Vilain XIV* en *Veydt* zijn tot vice-presidenten met 57 en 53 stemmen verkozen.

— In de kolenmijn Longterne Trichère, te Dour, waar zondag nacht [illegible] ure de uitbarsting van gas heeft plaats gehad, bevonden zich toen 40 werklieden. Van deze zijn er 27 [illegible]dood en [illegible] of meer zwaar gebrand.

NEDERLAND.

LEYDEN 26 October.

Reeds lang bestond vermoeden tegen den Postbode van Noordwijk op de Pietgijzenbrug, welke eindelijk zoo dringend werden, dat men tot eene huiszoeking meende te kunnen overgaan, bij welke gelegenheid eene vrij groote som aan bank- en muntbilletten en gereed geld werd gevonden, waarvan niet dan tegenstrijdige en hoogst onaannemelijke wijzen van aankomst werden opgegeven. Daaronder bevond zich een bankbillet groot *f* 200, waarvan vroeger met opgave van dagteekening en nommer de vermissing was aangegeven te gelijk met een muntbillet groot *f* 100, hetwelk de bode erkende in zijn bezit te hebben gehad, doch beweerde gewisseld te hebben. Ten gevolge dier ontdekkingen is voormelde bode in hechtenis genomen. (*Leydsche Ct.*)

— Den 26. Oct. is aan onze Hoogeschool gepromoveerd de heer *B. H. M. Driessen* van Aalten, in de Regten, na verdediging van zijn Specimen: *de Juris Poenalis praeceptis ex codice mercatorio recte exulantibus.*

UTRECHT 28 October.

Wij hebben de volgende berigten uit Curaçao tot 4. Sept. Den 1. Sept is de Deensche oorlogsbrik **Mercurius**, kapt. *Schultz*, van Puerto-Cabello aldaar aangekomen, met eenige lijders aan de gele koorts aan boord; [illegible] het [illegible] hospitaal gebragt. De bemanning is 82 koppen sterk. — Den 23. Aug. is Z. M. brik de **Koerrier**, kapt. *Tjassens*, van Puerto-Cabello te Curaçao terug gekomen. — Den 26. is het 30e vaartuig van de werf van de HH. *van der Meulen en Co.* te Curaçao van stapel geloopen.

— Den 27. Oct. is aan deze Hoogeschool bevorderd tot Doctor in de Regten de heer *E. Huijdecoper van Nigtevecht*, uit Utrecht, met Theses.

— Bij Kon. besl. van den 26 Oct. heeft Z. M. goedgevonden te bepalen, dat de burgemeesters in deze provincie zullen aftreden, als volgt:

In 1856 *J. J. van Voorthuizen* te Abconde; *G. van Dam* te Montfoort c. a.; *J. Vlug* te Breukelen; *H. J. v. Bemmelen* te Doorn c. a.; *A. J. B.* bn. *v. Wassenaar tot Catwijk* te Driebergen; *A. v. Loon* te Kamerijk c. a.; *C. J. H. v. Bijleveld* te Vleuten; *S. v. Haven* te Houten; mr. *J. H. L. Rotgen* te Jutphaas; *Y. J. H. de Kock* te Loenen; *T. N. M. Eyck v. Zuilichem* te Maartensdijk; *J. G. de Voogt* te Mijdrecht; *W. F. H. Greup* te Nichtevecht, mr. *W. Nierstratz* te Renswoude; *P. Gallenkamp Pels* te Soest; *H. v. d. Poll* te Veenendaal en *C. Farret* te Vinkeveen;

en in 1857 *A. C. Hanjens* te Zuilen; mr. *E. A. G. Sandbrink* te Amerongen; mr. *A. G. Wijers* te Amersfoort; *J. Pen* te Baarn; *J. L. v. Buma* te Benschop c. a.; *F. H. Spengler* te Bilt; jr. *C. W. E. C. de Geer* te Bunnik; *W. Beukers* te Bunschoten; *S. J. van Nooten* te Lopik c. a.; *A. Smitt* te Duist; *J. C. de Bruyn* te Harmelen; *C. v. Diepenheim Scheltus* te Leusden; *J. G. Dolmans* te Maarssen; *H. Menso* te Rhenen; *N. P. J. Kien* te Utrecht; *M. Layerwey* te Woudenberg; *C. P. Pels* te Wijk bij Duurstede; *D. Vorstman* te IJsselstein en *W. D. F. Schas* te Zeist.

— Z. M. heeft bij onderscheiden besluiten goedgevonden: den gep. majoor *W. de Petit* den rang van luit.-kolonel te verleenen; den gep. kapt. der inf. *H. van Goudoever* het dragen te vergunnen van de activiteits-uniform; te benoemen: bij het reg. grenadiers en jagers, tot majoor den kapt. *H. F. Kock*; bij het 8de reg. inf., tot kapt. 3de kl. (naar ouderdom van rang) den 1 luit. *J. Heijstmans*; — aan den kol. *J. P. Delprat*, komm. der Kon. Akad. te Breda, op zijn verzoek, een eervol ontslag uit laatstgemelde betrekking te verleenen; en te benoemen: tot komm. dier Akademie majoor *J. P. C. van Overstraten*, van het reg. veld-art., bij het 4de reg. inf. tot kapt. 3de kl. den 1 luit.-adj. *W. Steinmetzdorffer*.

— Z. M. heeft benoemd tot directeur van het postk. te Vaals, den heer *J. H. Ubaghs*, thans brievengaarder te Gulpen; tot ontvangers voor de in- en uitg. regten te Babbeik [illegible] heer *J. [illegible] Grispen*, thans te Kotten; te Kotten, den heer *J. C. Copius Peereboom*, thans te Barsingerhorn, en te Kiefbutte, den heer [illegible].

— Bij besluit van [illegible] heeft Z. M. het [illegible]eeken tot belooning van eervolle langdurige diensten bij de schutterij, nog toegekend te Utrecht aan [illegible] *Hessing*, muziekant, *A. Burghout*, tamboer, *P. [illegible]*, [illegible] sergeant majoor, *J. Baumgart*, muziekant, *M. H. Goris* en *A. L. Hazebosch* voormalige schutters.

— Ten einde te gemoet te komen aan de reeds lang gevoelde behoefte aan eene vermeerdering van het getal luitenants ter zee der 2de klasse en adelborsten der 1ste klasse is het getal der eerstgemelde bij de begrooting voor 185[illegible], in rekening gebragt op 200 en dat der laatstgemelde op 100.

Het corps officieren van gezondheid ter zee is niet compleet, en het laat zich niet aanzien, dat men daartoe in 1853 zal geraken.

Uit hoofde van de voortdurende behoefte die er bestaat aan geneeskundigen bij 's Rijks zeemagt, is voor 185[illegible] het getal elèves bij 's Rijks hospitaal te Utrecht, tot dertig moeten opgevoerd worden.

Van wege den handel is bij de Regering aanzoek gedaan, om eenige oorlogschepen te zenden naar de zuidkust van Australië, ten einde aan hare roeping te voldoen. De noodzakelijkheid daarvan is toegestemd. De beperktheid der fondsen, die voor de Marine beschikbaar zijn, veroorlooft echter niet aan eenige vermeerdering der active zeemagt gevolg te geven. Wel zal de Regering zoodra mogelijk aan het voorschreven aanzoek voldoen en zullen reeds twee schepen van voldoend charter, met bestemming naar Oost-Indië, in het laatst van het jaar naar Australië vertrekken, maar dit zal slechts een tijdelijk hulpmiddel zijn en geenszins voldoen aan datgene wat de handel nuttig en wenschelijk acht en 's Rijks belang in het algemeen vordert. Op grond van een en ander is de sterkte der active zeemagt, buiten de gewoonlijk in Oost-Indië in dienst zijnde 400 inlandsche zeevarenden, gebragt op een getal van 6087 koppen.

— Te Dordrecht is een man in den avond van den 18 Oct. door eenige beschonken kanonniers aangehouden, en [illegible] met eene flesch op het hoofd ontvangen. Oogenschijnlijk niet gewond, is de geslagene huiswaarts gekeerd; doch den volgenden morgen was hij zinneloos en 4 dagen daarna een lijk.

— Het getal predikanten bij de Hervormde Eeredienst hier te lande, bedraagt thans 1432 — dat bij de Evangelisch Luthersche 51 — dat bij de Herstelde Evangelisch Luthersche 7 — dat bij de Doopsgezinden 80 en dat bij de Remonstrantsche 24.

— Men schrijft uit Gorinchem van den 27:

Heden en morgen zullen er op het nabij gelegen nieuw gebouwd fort te Vuren, behoorende tot de linie van defensie te water van Gelderland, proefschoten met het zware en ligte geschut worden gedaan. Ten dien einde is gemelde sterkte gearmeerd en door een detachement van het 3e reg. vesting-artillerie, onder bevel van den kapitein *Leclercq* en den 1sten luitenant *Dröher*, bezet geworden. Deze geschutproeven zullen worden gehouden in het bijzijn van den kommandant der artillerie alhier, den eerst aanwezenden ingenieur dezer vesting, enz. — Na den afloop dezer operatien zullen ook dergelijke werkzaamheden op het fort te Asperen worden verrigt.

— Men schrijft uit Vlissingen van 24 *Oct.*:

„Heden geeft de commodore *Schröder*, aan boord van het Pruissische fregat **Gefion**, een contre-sion aan den schout-bij-nacht, directeur en kommandant der marine alhier, en aan den Pruissischen consul, waarbij verdere autoriteiten zijn genoodigd.

„De Pruissische gezant aan ons hof, graaf *von Königsmarck*, is gisteren met de stoomboot de **Stad Vlissingen** hier aangekomen en werd begroet door het geschut van de korvet **Amazone**.

„Met de Pruissische consuls van Rotterdam en Antwerpen, hier mede tegenwoordig, bezocht Zijne Exc. de Pruissische schepen, en nam daarna met deze heeren aan het diner deel. Morgen zal Zijne Exc. van hier vertrekken.

„Het fregat **Gefion**, waaraan de reparatien zijn afgeloopen, heeft bereids al de provisie, voor de reis benoodigd, aan boord, en zal weldra uit de haven

op de reede komen, om met gunstige gelegenheid van hier te vertrekken.

— Langzaam morren wij weder naar den winter geleid, en verschijnen met hem zijne Wenaardige vermakelijkheden, concerten, tooneelvoorstellingen, soirées, enz. Van dezen schijnen de tweede het eerst den winter te willen aankondigen, want reeds zijn wij op den eersten dag van Slagtmaand eene voorstelling in onzen Schouwburg aangekondigd. Men wenscht dan de zoo geliefkoosde Opera le Barbier de Seville van den Italiaanschen classicus Rossini op te voeren, en wel voor het debuut. Of zulk eene voorstelling wel aanbeveling behoeft, durven wij niet beslissen; ons inziens wordt bij geene voorstelling zeker het beste voetje voorgezet als bij een debuut. Trouwens, wat zouden wij ook zeggen van een nog onbekend personeel dan datgeen, wat de dagbladen en oog- en oorgetuigen mededeelden; die mededeelingen zijn gunstig. De heer Gaudenar wordt afgeschilderd als een volmaakten Figaro; mad. ... als eene uitblinkende Rosina en de heer Merchot als een Bazile met uitdrukking en kracht. — Wat wil men meer? Ons erachtens zijn een goede bas, krachtige bariton, en zeer geoefende zangeres (de 1e treedt alleen in groote opera op) voldoende krachten, om den Barbier hier goed uit te voeren.

— Niettegenstaande men de ongunstigste voorspellingen deed nopens 't geen de vrijheid van handel in Engeland zou werken, leveren de statistieke opgaven nopens het Britsche fabriekwezen het bewijs van de ontzaggelijke uitbreiding, die in deze plaats grijpt. In den loop van het laatste jaar zijn tot het einde van October, alleen in het district, waarvan Manchester de hoofdplaats is, 81 nieuwe manufacturen gebouwd, eene stoomkracht van 2,240 paarden bezittende, terwijl in de bestaande fabrieken nog 1477 paardenkrachten zijn aangebragt. Deze vermeerdering moet werk aan 14,000 werklieden arbeid hebben verschaft. Zulk eene buitengemeene uitbreiding is alleen toe te schrijven aan den overvloed van kapitalen, de goedkoopte der vervaardiging, de verbetering in het mechanisme en den bloei van de geheele handelswereld.

Sedert den 8 Oct. is evenwel de toeneming nog grooter geweest. Te Blackburn is onder meerdere opgerigt eene groote spinnerij, waarvan de oprigting ... millioen heeft gekost. Te Chorley, West Houghton, Kirkham, Oreston, Ratcliffe, Whittefield, Ainsworth, Ramsbotten, Wigan, Rochdale en Leeds zijn spinnerijen en weverijen van verschillende grootte opgerigt, en komt men handen te kort, om alle bestellingen te voldoen. Te Mosley, Hurst, Ashton, Stalybridge, Glossop, Mottram, Tintwisle, Stockport, Hyde, Bleckley, Oldham, Hollingrood, Accrington, Bolton, Adelington, Preston en Tyldesley zijn geheele fabrieken in aanbouw, of worden ze uitgebreid. Te Bradford wordt eene fabriek gezet, waarvan het hoofdgebouw eene zaal zal bevatten van 540 voet lengte. De machines zullen in werking worden gebragt door eene stoomkracht van 1200 paarden; alleen voor de verlichting zijn 5000 gasvlammen en 100,000 kubiek voet gas dagelijks noodig. De eigenaar laat voor de werklieden 100 woningen bouwen. De uitgave voor deze enorme fabriek zal 5 millioen gulden bedragen. — Te Bolton zal eene fabriek van gelijke uitgestrektheid worden gevestigd. In alle onze manufactuur-districten is de toename dezelfde. Bij zulk eene schrikbarende uitbreiding begint men te vreezen voor gebrek aan werklieden. Tot dusverre leverde Ierland genoegzamen toevloed. Door de landverhuizing evenwel, die toeneemt, en de duizenden, die naar de gouddistricten trekken, is de toekomst van die zijde moeijelijk. Het gevaar is zeker van eene nieuwe soort; maar moet daarom niet geloochend worden. De vermindering van het aanbod van handen en de daaruit voortspruitende verhooging der loonen zou eene groote maatschappelijke omwenteling daarstellen; daarom moet men zijne oogen naar buiten wenden, en de werklieden in België, Duitschland en zelfs in Frankrijk gaan halen. Is daar eenmaal de behoefte aan handen hier bekend, dan zullen weldra Saksers en Vlamingers in menigte hier toestroomen, en zullen onze fabriekanten daarin de moeijelijkheid kunnen bestrijden.

De Times, die deze opmerkingen mededeelt, noemt de tegenwoordige uitbreiding van het fabriekwezen een gunstig teeken, omdat het geene reactie is na stilstand, maar eene nieuwe verbetering na eenen voortdurenden voorspoed.

ADVERTENTIEN.

(9635) •.• Namens den Directeur der Posterijen te Utrecht, wordt het publiek verwittigd, dat van af 1°. November aanstaande, het POSTKANTOOR verplaatst zal zijn naar het St. JANSKERKHOF.

(9636) •.• Getrouwd:

W. VAN DER STAR,

en

J. W. CAMUE.

Utrecht, 28 October 1852.

Algemeene kennisgeving.

(9637) •.• Voorspoedig bevallen van een welgeschapen *ZOON* Vrouwe J. B. MARTENS, geb. VAN RAPPARD.

Utrecht, 24 October 1852.

(9638) •.• Heden beviel van eene *DOCHTER* J. G. DRIJVERS, geliefde Echtgenoote van

J. C. CARLEBUR.

Utrecht, den 27 October 1852.

Eenige kennisgeving.

(9639) •.• Heden verloste, op eene voorspoedige wijze, van een welgeschapen *ZOON*, mijne geliefde Echtgenoote A. G. E. KOSTER.

Utrecht 28 Oct. 1852. A. COCK.

Eenige kennisgeving.

(9640) •.• Op den 15 dezer maand overleed alhier, in den ouderdom van 21 jaren, tot groote droefheid van zijne Ouders en verdere naaste betrekkingen, aan de gevolgen van hevige Catharale-koortsen, de Heer HENDRIK DIEDERIK FOCQUIN, Candidaat in de Regten.

Utrecht, den 27 October 1852.

NB. Uit hoofde van buitenlandsche betrekkingen is deze advertentie eerst *heden* geplaatst.

(9641) •.• Heden ontsliep, in den ouderdom van 20 jaar, onze innig geliefde oudste zoon GOSEWINUS, student in de letteren en regten aan het Athenaeum Illustre alhier. Eene langdurige ongesteldheid, ten gevolge eener hem aangeboren hartekwaal, was de weg tot zijn vroegtijdigen dood. In zijn leven onze vreugde, in zijn sterven ons tot vertroosting, mogen wij weenen niet zonder hoop. Ieder blijk van hartelijke deelneming (ook zonder nadere kennisgeving) van zijne en onze veelvuldige vrienden, zal onze regtmatige droefheid lenigen.

Amsterdam, J. E. DE VOOGT, Predt.
28 Oct. 1852. J. DE VOOGT VAN LINDEN VAN DEN HEUVELL.

(9642) •.• Den 24 October 1852 overleed op de Steenplaats *Vecht en Rijn*, bij Breukelen, mijn hartelijk geliefde zoon LAURENS AUGUSTUS BRUIJN.

Wed. T. BRUIJN,
HOEMAN.

Met onderling goedvinden zal de uiterlijke rouw door mij alleen worden aangenomen.

Strekkende deze tot eenige algemeene en bijzondere kennisgeving.

(9643) •.• Heden overleed, in den ouderdom van ruim 63 jaren, GERARDUS SIEDORE.

Utrecht, Wed. M. SIEDORE,
28 October 1852. geb. VERMEER.

(96..) •.• In den ouderdom van 63 jaren is te Utrecht overleden de WelEdelGeboren Heer Mr. ALBERT BURGHARD SENN van BASEL.

Eenige kennisgeving.

HULPBANK.

(9644) •.• Het Bestuur der Hulpbank, gevestigd te Utrecht, heeft zich verpligt gevonden herhaalde malen aanvragen af te wijzen, omdat het doel, waartoe het geldelijk voorschot moest strekken, niet winstbelovend was. Belanghebbenden worden daarom herinnerd aan Art. 1 van het Reglement. *Het doel der Hulpbank is om minvermogende nijvere lieden door geldelijk voorschot in staat te stellen hun brood te verdienen of hunne verdiensten uit te breiden.* Hieronder mag voorzeker niet gerekend worden te behooren het verstrekken van gelden, om zich daarmede in het begin van den winter levensbehoeften voor in het groot en alzoo goedkooper aan te schaffen. Om dit voordeel door opsparing te verkrijgen zijn Spaarbanken en Spaarkassen opgerigt.

Utrecht, 28 October 1852.

Namens het Bestuur,

Mr. E. H. C. DRIELING, *President.*

Mr. O. VAN REES, *Secretaris.*

Utrechtsche Schouwburg.

(9645) •.• Met toestemming van het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur zullen de FRANSCHE OPERISTEN van Amsterdam de eer hebben te geven

OP MAANDAG 1 NOVEMBER 1852

eene Debuut-Voorstelling, bestaande in:

LE BARBIER DE SEVILLE,

OPERA in 3 Acten. — Musiek van ROSSINI.

NA HETWELK:

Le Maître de Chapelle,

OPERA COMIQUE in één Acte.

Aanvang precies ten 7 ure.

Prijzen der plaatsen: Boven-Loge *f* 2,50, Beneden-Loge *f* 1,75, Parquet *f* 1,60, 1e Amphitheater *f* 1,40, Parterre *f* 1,25, 2e Amphitheater *f* 0,75, Gaanderij *f* 0,50. Onderofficieren en Militaires half geld.

De plaatsen zijn dagelijks te bespreken bij den Heer J. DUESBURG, Steenweg, tweede huis van de Choorstraat, en Maandag van 10 tot 2 ure aan het Bureau van den Schouwburg, alwaar de Tekstboekjes te bekomen zijn.

Koffijhuis DE DOELEN.

(9646) •.• ZONDAG 31 OCTOBER 1852

eene groote Soirée

IN DE

TOOVERKUNST,

DOOR

Mad. en Mr. KINSBERGEN.

Aanvang ten 8 ure.

(9647) •.• Zij die iets verschuldigd zijn aan den boedel van den WelEdelGeboren Heer J. W. VAN REENEN, den 10 October jl. te Loenen aan de Vecht, overleden, of die eenige vorderingen ten laste van denzelven hebben, worden verzocht zulks van vóór den eersten December aanstaande, opgave te doen, ten kantore van den Notaris E. VAN BEUSEKOM Ez. te Loenen.

(9648) •.• Bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Utrecht, van den vier-en-twintigsten September 1852, is tusschen EDUARD CASTROP, Metselaar, en HENDRIKA BURGEMEESTER, Herbergierster, beide wonende te Utrecht, Scheiding van Tafel en Bed uitgesproken.

Voor uittreksel,

J. VAN TOORENENBERGEN, Proc.

OPENBARE AANBESTEDING.

(9649) •.• Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht zullen op Zaturdag, den 13 November 1852, des namiddags ten één ure ten Stadhuize, in het openbaar aanbesteden:

De leverantie van:

1°. Eene partij Straatkeijen uit de Steengroef van Vogelkauler.

2°. Een aantal Lessine of Quenastkeijen.

Het bestek en de monsters liggen ter inzage aan het Stads-Magazijn achter Klarenburg.

Ter Ordonnantie van dezelve,

De Secretaris der stad Utrecht,

H. G. ROMER.

(9650) •.• *Morgen* Zaturdag 30 October 1852, des namiddags ten vijf ure, zal aan het Lokaal van Verkoopingen binnen Utrecht, achter St. Pieter wijk F, No. 363, publiek worden verkocht:

Eene kapitale HUIZINGE binnen Utrecht, aan de Oude Gracht bij de Smeebrug, wijk A, No. 35, met ruimen Winkel of Voorhuis, vijf Kamers, twee Alcoven, Keuken, Kelders en Zolder.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten Kantore van de Notarissen STEVENS en BUSKES, binnen Utrecht.

(9654) Verkooping bij de Achterwetering, gemeente Maarssen, op Maandag [illegible] November 1852, ten overstaan van den te Utrecht residerenden Notaris DE GRAAF, van extra zwaar POPULIERENBOOMEN en droog HOUT, staande op de Hofstede bewoond door [illegible], en van zwaar ELZEN HAKHOUT, staande in de Kooibosschen.

[illegible] MAN [illegible] zal, op Dingsdag den 2 November 1852, voormiddags 10 ure, op de Buitenplaats *Vreden-Hove* te Maarssen, verkoopen eene groote partij AFBRAAK, bestaande in beste Eiken en Greenen Balken, Stijlen, Palen, Deuren, Luiken, Planken en ander Houtwerk, Metselsteenen, blaauwe Dakpannen en andere Goederen.

Ministerie van Financiën.

OPENBARE VERKOOPING VAN MATERIEEL.

(9652) De Muntmeester [illegible], daartoe door den Heer Minister van Financiën gemagtigd, is voornemens, op Dingsdag den 2 November 1852, des voormiddags ten 10 ure, in het gebouw van 's Rijks Munt, aan de Oude Gracht te Utrecht, door den daartoe bevoegden Beambte van het Departement van Financiën, in het openbaar te doen overgaan tot den verkoop aan den meestbiedenden en voor gereed geld van eenige Voorwerpen, voor de dienst der Munt onbruikbaar, als:

2 IJzeren STOOMKETELS, van hooge drukking;
1 IJzeren RAAM, van eene Schroef;
3 Koperen DITO;
4 IJzeren [illegible]STUKKEN;
2 Gegoten IJzeren VOETEN;
eenig oud Geslagen IJZER;
2 Eikenhouten TAFELS.

De voornoemde Goederen zullen drie dagen voor den verkoopdag, dagelijks van 9 tot 12 en van 2 tot 4 ure, voor een ieder aan 's Rijks Munt te zien zijn, terwijl de voorwaarden van verkoop zullen ter lezing liggen bij den Portier der Munt.

(9653) Op Woensdag den 3 November 1852, des voormiddags ten 10 ure, zal men op de Hofstede, bewoond door *J. van Ingen*, te Laag-Nieukoop, ten overstaan van den Notaris VAN GEYTENBEEK, te Harmelen, publiek verkoopen:

14 kalfdragende Koeijen, 3 dito Schotvaarsen, 1 Pinkstier, 5 Kalveren, 7 Schapen, Voer- en Vaartuigen, Melk- en Bouwgereedschappen, Meubelen, Huisraad en Inboedel, enz. Te bezigtigen daags vóór den verkoop, van des voormiddags 10 tot des namiddags 3 ure.

(9655) Op Vrijdag den 5 November 1852, des voormiddags ten 11 ure, zal bij *Cornelis Schouten*, aan den Polsbroekerdam, publiek worden verkocht:

Eene HOFSTEDE, bestaande in Bouwhuis, 2 Schuren met een Hooiberg, benevens ruim 17 bunders Wei-, Hooi- en Teelland, gelegen in de gemeenten Noord- en Zuid-Polsbroek.

Te aanvaarden: de Landerijen den 1. Januarij, en de Betimmeringen den 1. Mei 1853.

Breeder bij biljetten, en nadere informatiën te bekomen ten kantore van den Notaris CAMBIER VAN NOOTEN, te Lopik.

(9656) Op Vrijdag den 12 November 1852, des voormiddags ten 11 ure, zal ten huize van de Wed. VAN WAMEL, in de herberg *de Roode Leeuw*, te Amerongen, publiek verkocht worden: een voor weinige jaren nieuw gebouwd HUIS, met Achterhuis, afzonderlijk Bakhuis en Koornberg, met Erf, Tuin, Bouw- en Weiland, groot 3 bunders, 79 roeden, 10 ellen, gelegen in de gemeente Amerongen, strekkende van het land van *Jan van den Broek* zuidwaarts op, over den Lekdijk, tot in de Togtsloot, belend oost door den Heer *Both Hendriksen*, en westwaarts door den Heer Baron *Taets van Amerongen van Natewisch*, kadaster sectie F, n°. 313 tot 322; terstond te aanvaarden. Nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris IMMINK, te Amerongen.

(9657) [illegible] Eiken, Iepen, Linden, Populieren en Wilgen BOOMEN, nabij de Glasfabriek aan de rivier de Vecht, gemeente Loosdrecht, op Woensdag den 10 November 1852, des morgens ten 10 ure.

(9658) De Notaris VAN GEYTENBEEK, te Harmelen, zal op Woensdag den 17 November 1852, des voormiddags ten 10 ure, in het Gemeentehuis te Harmelen, publiek verkoopen:

Diverse perceelen extra zwaar 5 en 6 jarig Elzen, Essen en Geldersch HAK- en HOEPHOUT, zware gave Iepen, Essen, Wilgen en Populieren BOOMEN, onder de gemeenten Harmelen, Vleuten, Gerverskop, Laag-Nieukoop en Teckop.

TE HUUR,

(9659) met Mei 1853, een BOVENHUIS, met de noodige gemakken, op de Oude Gracht, bij G. A. VAN VOGELPOEL.

TE HUUR

(9660) een BOVENHUIS, bestaande in 4 groote en 2 kleine Kamers, een ruim uitzigt hebbende, met gebruik van Zolder en Kelder, à *f* 200, te aanvaarden 1 November. Te bevragen bij H. C. van ASPEREN, Mr. Timmerman, in de [illegible] Gracht.

(9661) De APOTHEEK van J. M. MULDER is verplaatst naar de *NIEUWE GRACHT* bij de *Heerestraat*.

Zwarte Schrijfinkt.

(9662) De ondergeteekende heeft zich beijverd in het bezit te komen der Inkt, welke door de Departementen van algemeen Bestuur te 's Hage gebruikt wordt. Hij heeft, dien ten gevolge uit de fabriek der leveranciers een Depôt daarvan ontvangen. De prijzen zijn: eene heele flesch *f* 0,65, eene halve *f* 0,35, een kwart *f* 0,25.

Utrecht. W. F. DANNENFELSER,
Boekhandelaar, Buurkerk.

Magazijn van Pelterijen,

GANZENMARKT No. 294.

(9663) J. A. P. BEUDEKER heeft de eer te berigten, dat zijn PELTERIJEN-MAGAZIJN is verplaatst van de Ganzenmarkt No. 4 naar de Ganzenmarkt No. 294, hoek der Minnebroederstraat, en dat hij door eenen buitengewoon grooten voorraad in alle soorten van fijne en ordinaire *Pelterijen*, aan zijne geachte begunstigers zeer aangename keuze kan aanbieden.

(9664) Aan allen, die aan JICHT en RHEUMATISMUS lijden, al is ook alle hoop op herstel verdwenen, kan ter genezing een zeer goede raad, die in sympathie bestaat, medegedeeld worden. Op vrachtvrije brieven met een honoraar naar believen, ontvangt men de juiste aanwijzing van C. R. RICHTER, in Brunswijk, Egidiermarkt, n°. 2420.

LEESBIBLIOTHEEK.

(9665) Hollandsche, Fransche, Engelsche- en Hoogduitsche BOEKWERKEN en TIJDSCHRIFTEN zijn bij abonnement en bij het deel te lezen bij den Boekhandelaar N. DE ZWAAN. De nieuwste Boekwerken zijn daar altoos te bekomen in onderscheidene talen. Prospectus *gratis* verkrijgbaar.

NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP.

AFDEELING UTRECHT.

(9666) De Afdeeling Utrecht van het Nederlandsch Bijbelgenootschap heeft in haar Depôt, ten huize van de Wed. WETTER en ZOON, Boekhandelaars op de Oude Gracht alhier, de volgende Bijbels en Testamenten, door het Genootschap uitgegeven, tot verminderde prijzen verkrijgbaar gesteld, als:

BIJBELS.

A De geheele Statenbijbel in 8° in half zwart lederen band. 1,00.
AA id. id. in heel lederen band. 1,00.
B id. id. in 12° druk van *Spin en Zoon* in id. 1,00.
C id. id. met Psalmen in id. 1,10.
1 id. in 4° Engelsch in heel lederen grove letter 7,00.
2 id. in 8° id. 6,00.

Oude Testament.

A in groot 8° in alles als boven bijbel A - 0,9[illegible]
[illegible] Duitsche letter en heel led. band 1,[illegible]

Nieuwe Testamenten.

A in groot 8° in alles als boven bij A 0,[illegible]
B id. 12° in half linnen grove letter - 0,[illegible]
C id. met Psalmen in heel lederen band grove letter 1,0[illegible]
D id. in heel linnen band. 0,[illegible]
E id. met Psalmen in gestikt maroquin [illegible] 0,[illegible]
EE id. id. verguld op snee 0,7[illegible]
F id. id. in heel linnen band 0,7[illegible]
FF id. id. in gestikt maroquin band verguld op snee 0,[illegible]
F Het Nieuwe Testament in het Javaansch klein folio linnen band 15,0[illegible]
[illegible] id. Romeinsche tekst groot 8° in halfleeren band [illegible]
[illegible] id. Hoogduitsch 8° id. 0,[illegible]
— [illegible] Hoogduitsch 18° in led. band 0,[illegible]
Ook nog andere soorten van Bijbels en Testamenten.
Bestellingen van buiten moeten franco en à contant geschieden.

(9667) Door J. H. SIDDRE is uitgegeven

BRODIE, over de Pligten en den Levenswandel van Studenten in de Medicijnen en jeugdige Geneesheeren. *f* 0,50.

(9668) Heden is uitgekomen bij den Boekhandelaar G. F. KOCH:

DE BLOEDBRUILOFT van 1572.

Eene bladzijde uit de geschiedenis ook voor onze dagen belangrijk. Prijs 30 Cts.

En allen, die de vrijheid van geweten hun door de hervorming geschonken en in deze dagen op nieuw plegtig herdacht waardeeren, wordt de lezing van bovenstaand Werkje aanbevolen.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Meteorologisch Observatorium te Utrecht (Sonnenborgh).

Oct.	Uren.	Wind-rigting.	kr.	Barom. bij 0° mm	Ther. F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerkingen.
26	8	WZW.	[illegible]	745,58	47,7		0.90	[illegible]	Bewolkt.
	2	ZW.	3	46,82	51,8	— 0,4	78	0.	Id.
	10	Z.	6	41,87	44,1		94	4.8	Betrokk.,regen
27	8	ZO.	5	38,95	43,8		90	8.5	Zwaar bewolkt
	2	ZO.	3	38,5[illegible]	46,8	— 2,7	94	7.5	Betrokk.,regen
	10	Z.	2	41,01	45,5		95	3.9	Id.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 27 Oct. 1852.

	Volgens de Beurs-Noteering.	Volgens de Bemiddeling des Obligatie-Handels.
NEDERLAND.		
Werkel. Schuld 2½ pCt.	6[illegible]	[illegible]
dito dito 3 "	76	76¾ 76
dito dito 4 "	95	
Amortisatie Sijndicaat 3½ "	94[illegible]	
Aand. Holl. Spoorweg	88	
Aand. Rhijn-Spoorweg 4½ "	101	
FRANKRIJK.		
Certificaten 3 pCt.	75[illegible]	
RUSLAND.		
Oblig. bij *Hope en Comp.* 5 pCt.	107½	107½ 107¾
Obligat. 1828 en 1829 5	106[illegible]	
Certificat 1831 & 1833 5	95[illegible]	
Certificaten 1840 . . 4 pCt.	90[illegible]	
Certificaten bij *Stieglitz* 4 "	90[illegible]	
POLEN.		
Aand. 1835, fl. 500, fl.	16[illegible] 1[illegible]	
Obligatiën 4 pCt.	85[illegible]	
SPANJE.		
Obligatiën "	24[illegible]	[illegible] 24[illegible]
dito "	40[illegible]	[illegible]
Binnenl. Schuld "	45[illegible]	45[illegible] 45[illegible]
Amortisatie Bill "	6[illegible]	
Bewijzen Coupons	3[illegible]	3[illegible]
OOSTENRIJK.		
Oblig. bij *Goll & Co.* 5 pCt.	86[illegible]	
dito dito . . . . "	60	
Oblig. Metaliek 5 pCt.	77	77½
dito dito N. 5 "	89[illegible]	90 89[illegible]
dito dito 2½ "	40[illegible]	40[illegible]
BELGIË.		
Certific. bij *Rotschild* 2½ "	5[illegible]	
BRAZILIË.		
Geld. 1824, £ 100 5 pCt.	99[illegible]	
" £ 200 5	99¾	
PORTUGAL.		
te Londen . . . . . 4 pCt.	41[illegible]	
[illegible] 4 "	37[illegible]	
SARDINIË. 5 "	94¾	
AMERIKA.		
Grenada, Oblig. . . . 2¼ pCt.	20¼	20⅜
Noord-Amerik. Amst. Bank-Act.	4[illegible]	

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

BIJVOEGSEL VAN DE UTRECHTSCHE COURANT VAN VRIJDAG 29 OCTOBER 1852.

Zitting van den Stedelijken Raad
van 21 October 1852.

Tegenwoordig zijn 26 leden. Afwezig de heeren *Schuller tot Peursum*, *van Beeck Calkoen* en *van Doorn*.

De Burgemeester doet mededeeling van de ontvangen goedkeuring van Gedeputeerde Staten op het Raadsbesluit, volgens hetwelk de schadevergoeding voor den schipper *Burgert Bouman* op den post van onvoorziene uitgaven zal worden gebragt.

Wordt ter tafel gebragt een voorstel van Burgemeester en Wethouders, om twee nieuwe posten op de Begrooting te brengen. Na de indiening van de Begrooting is hier de artillerie in bezetting gekomen, waardoor er onderscheidene uitgaven, als voor stallingen, enz. zullen moeten worden gedaan. Het rijk restitueert hiervoor eene som van p. m. *f* 1600, waarom Burgemeester en Wethouders voorstellen op de inkomsten onder hoofdstuk V. een art. te brengen, *retributien van het rijk voor het gebruik van stallen, enz.* ad *f* 1600; en op de uitgaven, onder hoofdstuk IX, een art. huur van gebouwen, kazernen, stallen, enz., mede ad *f* 1600.

Is ingekomen eene missive van de Commissie voor moederlijke liefdadigheid, het verzoek inhoudende, het volgende jaar weder een subsidie van *f* 500 te mogen erlangen. — Beide stukken zullen bij de Begrooting in aanmerking komen.

Burgemeester brengt nog ter tafel een aan hem gerigten brief van *N. Smit*, betreffende de bondenbelasting. — Wordt voor informatie aangenomen.

Aan de orde is het rapport der Commissie, belast met het rekwest van verzorgers der Technische school. — De Commissie stelt voor een subsidie van *f* 1000 's jaarlijks, voor drie jaren, toe te staan.

De heer *van Ittersum* ondersteunt het verzoek, zoo als het nader door de commissie is geformuleerd. Hij zal niet treden in eene beschouwing der inrigting zelve, daar die door de rapporterende commissie zoo volledig mogelijk is geschied; — hij zal ook niet gewagen van de verdienstelijkheid der heeren oprigters dier school, om het gevoel van een hunner, dien wij in ons midden bezitten, niet te kwetsen. — Hij wil alleen een woord spreken over den hoofdonderwijzer dier school, den heer *Grothe*, dien hij, door eene bijzondere omstandigheid, van nabij heeft leeren kennen en wiens uitmuntende hoedanigheden als onderwijzer hij, gedurende een jaar, heeft kunnen gadeslaan. — Spr. heeft vroeger ook gedeeld in het gevoel van spijt, dat men aan het hoofd van zulk eene inrigting een vreemdeling plaatste, maar de heer *Grothe* heeft bij hem, en zeker bij een ieder, die hem heeft leeren kennen, dit vooroordeel spoedig weggenomen, door zich, onderanderen, de Nederduitsche taal zóó spoedig eigen te maken, dat hij, 't geen voorwaar eene groote zeldzaamheid mag genoemd worden, reeds in den afgeloopen winter voorlezingen in onze moedertaal hield. Het lijdt geen twijfel, zegt Spreker, of deze inrigting kan uitmuntend genoemd worden, en zal in het vervolg vele ouders van leerlingen naar herwaarts lokken. Hij beschouwt het van belang, dat de raad de voorgestelde subsidie toekenne, als een blijk van zijne belangstelling in deze inrigting en tot opwekking van meerder vertrouwen in dezelve buiten af.

De heer *Voorduin* spreekt in denzelfden zin. Van de oprigting af aan, heeft ook hij den gang van zaken nagegaan. De resultaten hebben reeds gunstig naar buiten gewerkt. Nu is die school echter, van de financiele zijde, op een zeer gevaarlijk keerpunt. Aanvankelijk was de stand der zaken gunstig; door de toezegging van onderstand, door ingezetenen, gedurende de eerste drie jaren; — doch die drie jaren zijn met Junij 1853 verstreken. Dáárom hebben te regt bestuurderen het zich ten pligt geacht, de ondersteuning der regering in te roepen. Door de subsidiëering gelooft Spr., dat de stad later met zelfsvoldoening op dit weldadig werk zal terug zien. Waaraan toch kunnen de gelden beter worden besteed, dan aan opvoeding en onderwijs. Het geld dááraan besteed is op woeker uitgezet. Het kan niet missen of deze school moet een gunstigen invloed uitoefenen op vele takken van handel en nijverheid, vooral in deze Stad.

De heer *van Asch van Wijck* moet in zienswijze van de vorige Sprs. verschillen. Hij wil zich niet onttrekken aan de hulde, welk aan oprigters en leeraars dier school wordt toegebragt, of in twijfel trekken, dat er behoefte aan bestaat; dat alles wil hij gaarne aannemen. Hoe gering zijne bijdrage ook moge geweest zijn, heeft hij toch getracht die instelling mede tot stand te helpen brengen, weshalve hij er geen tegenstander van kan genoemd worden. Bij de beoordeeling echter der tegenwoordige aanvrage, meent hij een ander standpunt te moeten aannemen, dan waarvan de Commissie is uitgegaan: — de Raad heeft toch belangen van verschillenden aard te behartigen; daaronder behooren ook de financiële belangen der Stad. Uit een financieel oogpunt meent Spr. er bezwaar in te moeten vinden, het verzoek toe te staan. Het heeft Spr. bevreemd, dat die inrigting ondersteuning noodig heeft en vraagt. In het plan van oprigting toch leest men, dat het aan de oprigters noodzakelijk toeschijnt, dat die school eenmaal gevestigd, uit eigene middelen moet kunnen bestaan. Eenmaal gevestigd zijnde, moet de school elke bijdrage kunnen missen. Van daar dat er ook slechts voor de oprigting bijdragen zijn gevraagd, voor niet meer dan drie jaren. Gaat men verder na het verslag dier school van 1850—1851, dan ziet men, dat het eerste jaar tien leerlingen de lessen hebben bijgewoond, en dat dit getal voor 's hands voldeed aan de verwachting. Het tweede en derde jaar is het getal dier leerlingen toegenomen, en nu bevreemdt het Spr. in het adres der verzorgers de opmerking te vinden, dat het getal leerlingen in de eerste jaren niet zoodanig kan zijn dat door bijdrage van die zijde te erlangen in de behoefte der school kan worden voorzien, en, voegen de verzorgers er bij, *het is de vraag of dit ooit mogelijk zal zijn.* Die twijfel is niet geruststellend. De school moet uit eigen middelen kunnen bestaan, indien zij eens gevestigd is, had men gezegd; nu twijfelt men of dit ooit het geval zijn zal. Er was een proeftijd gesteld van drie jaren, in dien tijd moest de gewenschte hoogte bereikt zijn. — Die termijn is verstreken en nu twijfelt men of de school ooit die hoogte bereiken zal. De proef heeft dus niet aan de verwachting beantwoord, niettegenstaande men overal welwillende medewerking heeft ondervonden. — De Comm. heeft gunstige verwachting van de toekomst der school. Volgens haar wordt de ondersteuning gevraagd, omdat de instelling *nog niet* op de hoogte is om uit eigen middelen in hare behoeften te voorzien; dat dit het geval zal zijn in een niet te ver verwijderd verschiet, stelt de Comm. vast, wanneer het aantal leerlingen maar blijft toenemen in dezelfde rede als thans het geval is. — Spr. wenscht wel te weten *hoever* dat verschiet verwijderd geacht wordt en *waar* die voortdurende toeneming van het aantal leerlingen eindigen moet: en of er voor die verwachting grond bestaat. Hij verlangt dit te meer, omdat de verzorger zelve er aan twijfelen of dit wel immer mogelijk zal zijn. Spr. is nog al geneigd aan die getuigenis der verzorgers waarde te hechten. — Bij de ondervonden teleurstelling vraagt men hulp eerst bij de provincie, en nu bij de stad. Spr. kan dit niet goedkeuren. Wanneer particulieren eene zaak ondernemen en deze aan de verwachting niet beantwoordt, dan kan hij, hoe voortreffelijk de zaak ook moge zijn, daarin geen grond zien, waarom, juist wanneer de zaak niet medevalt, de stadskas den last dier teleurstelling zou moeten dragen. Men moet ook niet uit het oog verliezen, dat het hier eene school betreft voor meergegoeden. In het rapport der commissie wordt verwezen naar het Gijmnasium, maar dat is eene Stedelijke inrigting, de Technische school niet. Veeleer zou Spreker in dezen verwijzen naar de bewaarschool voor meergegoeden, aan welke men voorleden jaar gemeend heeft geene subsidie meer te moeten toekennen, dewijl ze door particulieren is opgerigt voor meergegoeden. Het is niet onbelangrijk om te weten, waaraan eigenlijk de ondervonden teleurstelling is toe te schrijven. Kan de reden hiervan ook gelegen zijn daarin, dat men aan de zaak al te spoedig eene te groote uitbreiding heeft willen geven? Ten minste in plaats der localen, die men voor een matigen huurprijs had te behouden, heeft men een huis gekocht. Spr. vermeent dat, indien de instandhouding meerdere bijdragen vordert, men allereerst verpligt is uit eigen middelen de kosten te dekken; waarom verhoogt men het schoolgeld niet, even als zulks op het Stedelijk Gymnasium is geschied. Men wil geene verdere bijdragen van de medeburgers vragen, zegt men, waarom niet? Maar daarenboven door eene bijdrage te vragen aan stadskas, wat doet men anders dan eene bijdrage vragen aan zijne medeburgers. Men vraagt die bijdrage *jaarlijks* — niet tot voorziening in *buitengewone* behoeften, maar tot dekking van de *gewone* kosten. — Als blijk van belangstelling behoeft de stad geene subsidie te geven, want uit het verslag blijkt dat die inrigting reeds veel belangstelling van de stedelijke regering ondervonden heeft. — Volgens het voorstel der Comm., zou er eene verbindtenis geboren worden, met eene verpligting tot opening van zaken aan de eene, en met een voorbehoud aan de andere zijde; maar die verpligting tot opening van zaken wordt eerst voor het vervolg gevraagd, waarom niet nu? — Zoo immer, dan is deze opening van zaken nu noodig om te beoordeelen of er nu aan subsidie behoefte bestaat. Tot dus verre zijn wij volstrekt niet ingelicht omtrent de hulpmiddelen en behoeften der school, noch door het request, noch door het rapport der Comm. Eindelijk, en hierin is voor Spr. een onoverkomelijk bezwaar gelegen, men vraagt die bijdrage *thans*. Al wilde de Raad de subsidie geven, dan is het de vraag of onze hulpmiddelen het gedoogen. — Men stelt zich den toestand van stads finantien gunstig voor. Om te beoordeelen of die voorstelling juist is, wijst Spr. niet op het saldo der rekening van 1851, maar op de concept–begrooting voor 1853. In de toelichtende memorie verklaren Burg. en Weth., dat het onmogelijk is het verlies, door de afschaffing van de belasting op het schapen- en varkensvleesch te lijden, voortdurend te dekken; en in verband daarmede wordt eene verhooging der opcenten op het personeel voorgesteld. — Indien wij nu onze uitgaven nog vermeerderen, dan zal die verhooging niet vermeden kunnen worden. — Spr. vindt er bezwaar in aan de ingezetenen nieuwe lasten op te leggen, om aan de Technische school een subsidie te geven.

De heer *Ackersdijck* acht het niet noodig den vorigen Spreker in alle deelen te wederleggen. Hij wenscht de Stad geluk, dat er bij haar mannen gevonden zijn, die in eene behoefte hebben voorzien, welke anders welligt het bestuur zelve had behooren aan te vullen. Wij mogen ons te meer over het wel slagen dier school verheugen, zegt de spreker, wanneer wij vernemen dat dergelijke pogingen elders, ja zelfs in de hoofdstad, mislukt zijn. Het is niet enkel door ruime bijdragen, maar veel meer door uitstekende onderwijzers aan het hoofd te stellen, dat zulk eene school bloeijen kan. En dat is vooral de zorg der oprigters geweest. Als het noodig is, dat hier eene inrigting besta, om de jongelieden in de klassische literatuur te oefenen, niet minder groote behoefte bestaat er aan eene Technische school. Juist het kleine getal leerlingen bewijst, dat de inwoners nog niet inzien, hoe nuttig en noodig die instelling is, waardoor hunne kinderen tegenover vreemdelingen, in hun beroep niet meer zullen achter staan. Yet minder schade zouden wij het onderwijs in de klassische literatuur aan zichzelve kunnen over laten; dat wordt gelukkig bij onze natie algemeen op prijs gesteld; doch het onderwijs in de Technische vakken wordt nog miskend, en dus is het voor ons een pligt, dat niet te laten wegzinken. De vorige Spreker heeft de zaak enkel beschouwd uit een finantieel oogpunt; doch wij hebben meer dan het bloot finantieel belang te behartigen. Maar ook uit dat oogpunt zullen wij, door de Technische school te ondersteunen, de Stad bevoordeelen; kennis verschaft rijkdom; naarmate Utrecht meer wel onderrigte mannen zal bezitten, zal het ook meer in bloei toenemen. Ook de bevolking zal er door vermeerderen. En het is eene kostelijke aanwinst van bevolking, wanneer ouders, die belang stellen in de opleiding hunner kinderen, zich hier komen vestigen. Uit een bloot finantieel oogpunt dus zullen die *f* 1000 veel grootere kapitalen teruggeven. De vorige Spreker heeft deze school vergeleken met eene zaak, met eene onderneming; een ondernemer tracht slechts winst voor zich zelf te erlangen, maar de oprigters van deze school hebben getracht hunnen medeburgers winst aan te brengen. Er bestaat dus allen grond, om deze subsidie, welke teregt gering kan genoemd worden, niet te weigeren.

De heer *Bake* dankt, als mede–oprigter der Techniesche school, de leden der Commissie voor hun belangrijk rapport. Het is den oprigters eene streelende gewaarwording, dat mannen van kunde en ondervinding haar op prijs hebben gesteld. Na het uitbrengen van het rapport, acht Spreker het onnoodig de zaak zelve nader aan te bevelen.

De heer *Vrolik* zal na de welsprekende wijze, waarop de voorlaatste Spreker de zaak heeft beschouwd, er niets meer bijvoegen. Alleen wil hij ter wederlegging van het door den heer *van Asch van Wijck* gesprokene aanvoeren, dat alle leden der Commissie van de overtuiging waren doordrongen, dat deze inrigting juist uit een finantieel oogpunt der stad zeer voordeelig kon zijn. De helft der jongelieden, welke deze school bezoeken, zijn van elders gekomen, en vele dezer zijn met hunne ouders gekomen, welke zich met der woon hier gevestigd hebben. Hierdoor zal de stad ontegenzeggelijk geldelijke voordeelen erlangen. Spreker wijst verder op de inrigting, van welker bestuur hij deel uitmaakt (de Munt). Amsterdam heeft vroeger eene poging gedaan de munt aldaar te krijgen, doch de pogingen der stad Utrecht waren krachtiger; de stad getroostte zich geldelijke opofferingen, om die inrigting te

behouden. Als men nu maar alleen nagaat, welke belangrijke sommen aan de werklieden der munt zijn uitbetaald, dan zal men toch moeten erkennen, dat de gemaakte opofferingen reeds ruimschoots, ook met het oog op de belangen der mindere klassen, zijn vergoed. Het denkbeeld dus, dat men geene gelden moet toestaan, die geen direkt voordeel opleveren, meent Spreker hierdoor genoegzaam wederlegd te hebben.

De Voorzitter merkt op, dat het der Stedelijke Regering zoo even als het ware verweten is, dat zij de oprigting dier school aan partikulieren heeft overgelaten, iets dat ze zelve had behooren te doen. De geest van 't stedelijk bestuur was altijd, om al wat tot voordeel van 't onderwijs kan strekken, te onderschragen. Het bestuur is altijd van oordeel geweest, dat men juist in Utrecht een doelmatig onderwijs moest trachten te bevorderen in alle vakken van wetenschap. Reeds vroeger is het daarom in overleg getreden met eenige Hoogleeraren, om meer bepaald in de vakken dezer inrigting onderwijs te geven. Spreker kan dus wel degelijk de verzekering geven, dat de belangstelling der regering in deze zaak altijd warm is geweest. Al moest een duurzaam sacrifice hiervoor worden gedaan, zal Spreker het altijd van belang achten, gelden hiervoor af te zonderen.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat het zijne bedoeling niet is geweest, om op de regering een blaam te werpen, want dat hij genoegzaam overtuigd is, hoezeer zij bezield is voor de bevordering der wetenschappen. Hij heeft het alleen aangevoerd, om de ongegrondheid te doen uitkomen van de meening, dat deze inrigting niet gelijk kon staan met eene stedelijke, en om dus aan te toonen, dat men wel degelijk eene dergelijke inrigting behoort te subsidieren, al hebben particulieren haar ook daargesteld.

De heer *van Reede* is overtuigd van de verdienste van den onderwijzer en van de oprigters, evenzeer als dat die inrigting van groot nut voor de stad is, en welligt ook uit een finantieel oogpunt met der tijd gunstig op de stad kan werken. Hij is overtuigd, dat de inrigting thans ondersteuning behoeft, maar de vraag is of het middel om die ondersteuning te verkrijgen juist is gekozen, op het oogenblik, dat er eene vermeerderde belasting van *f* 15 à 16,000 wordt voorgesteld. Indien het bewezen zal zijn, dat er geene andere wijze bestaat, om in de behoeften dier inrigting te voorzien, dan zal Spreker gaarne zijne stem geven voor de subsidie. De heer *van Asch van Wijck* heeft twee middelen opgegeven, waardoor deze school in haar tekort kan voorzien, door vooreerst de schoolgelden te verhoogen en ten andere nog een beroep op de belangstelling der ingezetenen te doen. Wanneer in 't vervolg mogt blijken, dat dit niet gebaat heeft, dan zal spreker volgaarne zijne goedkeuring geven aan eene tegemoetkoming, uit stadskas.

Het doet den Voorzitter leed, dat er thans reeds over de begrooting gesproken wordt, welke nog niet in behandeling is. Zijne zienswijze is, dat de belastingen niet worden verhoogd; de *som* der belastingen toch is niet hooger dan die van het vorige jaar. Men heeft alleen voor de opheffing eener belasting, er eene andere in de plaats willen stellen.

De heer *Karsten* moet opmerken, dat hij nog al bezwaar ziet in het door den heer *van Reede* voorgestelde beroep op de bijzondere mildadigheid der burgerij. Zij heeft gedurende drie jaren door bijdragen van hare belangstelling doen blijken. Een verder beroep kon mogelijk te vergeefs zijn. En moest men zich dan tot de stad wenden, dan zou deze nog meer aarzelen, dewijl men daaruit de gevolgtrekking zou kunnen maken, dat de burgerij niet ingenomen is met deze inrigting; dit zou dus een min gunstigen indruk te weeg brengen. Spreker acht deze instelling hoogst belangrijk; zij is bevorderlijk voor de materiele welvaart van stad en land. Bovendien is zij misschien een eenig voorbeeld in ons land, en verdient als zoodanig opentlijk van stadswege aangemoedigd te worden.

De heer *Both Hendriksen* maakt opmerkzaam op zoo vele gegoeden, die aan het onderwijs deelnemen, en dat door het verhoogen van het schoolgeld misschien stadskas van het geven van subsidie zoude kunnen gelibereerd worden, daarom vindt hij het althans onnoodig, dat men eene subsidie voor drie jaren stemt, en zou meenen, dat het voor een jaar vooreerst genoeg was.

De heer *Bake* merkt nog op, dat men den wensch heeft geuit, om het schoolgeld te verhoogen, even als de Stad van het Gymnasium van *f* 50 op *f* 100 heeft verhoogd, hetwelk evenwel nog aan het Stedelijk bestuur *f* 6000 's jaars kost. Het schoolgeld kan verhoogd worden, doch dit zal niet genoegzaam baten. De uitgave wordt berekend op *f* 5000, men zal dus minstens een getal van 40 leerlingen moeten hebben, om die te dekken. De reden, waarom men 3 jaar heeft gesteld tot proefneming is, omdat men 3 jaar voor den cursus heeft gesteld. Behalve de *f* 1000, welke der stad gevraagd zijn en de *f* 500, door de provincie bijgedragen, kan die school nog niet in hare behoeften voorzien, en ze zal dus nog naar andere middelen moeten uitzien. Als in betrekking tot de inrigting staande, verzoekt Spr. zich buiten stemming te mogen houden.

In omvraag wordt de conclusie der Commissie met 19 tegen 6 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *van Reede*, *van Hengst*, *Hinlopen*, *Both Hendriksen*, *Verloren* en *van Asch van Wijck*.

Daarna wordt besloten Burg. en Weth. te magtigen van dit besluit kennis te geven aan verzorgers der Technische school.

Aan de orde is het rapport der Commissie, belast met de verordening, betreffende de belasting op de honden. De conclusie der Commissie is de belasting niet in te voeren, en dus de bestaande verordening af te schaffen.

De heer *Ackersdijck* zegt: Mij was aanvankelijk de eer te beurt gevallen mede tot lid der Commissie benoemd te worden, welke het onderwerp der belasting op de honden zoude in overweging nemen. Ziekte heeft mij belet die taak te vervullen en ik heb dus dubbelen grond, om mijne dankbaarheid te betuigen aan hen, die met zoo veel zorg de zaak hebben onderzocht en ons hun rapport hebben geleverd. Mijne belangstelling noopt mij evenwel eene kleine wijziging in het besluit voor te stellen, dat de Commissie ons als de slotsom van haar advies heeft voorgedragen, en ik verzoek verlof, om de gronden hiervoor eenigzins toe te lichten. Wij allen zijn het eens, dat eene belasting op de honden, als middel van inkomsten voor de stad, niet raadzaam is. Zij kan alleen in aanmerking komen als middel om een ander veel gewigtiger doel te bereiken, en daarvoor was zij ook bestemd, toen zij door den Raad dezer Stad den 10 Junij 1846 werd vastgesteld. De vraag is alleen of zij geschikt en uitvoerlijk is, om het gevaar van de hondsdolheid af te weren of te verminderen. De Commissie heeft die vraag ontkennend beantwoord, en ons wordt voorgesteld die beslissing te bevestigen. Ik stel mij niet voor dat gevoelen te bestrijden, en u te bewegen eene tegenovergesteld besluit te nemen; doch ik verlang dat wij ons oordeel nog voor een korten tijd opschorten.

De Commissie vermeent, dat de belasting zeer moeijelijk zoude ten uitvoer te brengen zijn, en dat de gemeentewet zelve bepalingen bevat die dit bijna ondoenlijk zoude maken, met name dat de honden waarvan de belasting niet was betaald, niet zouden mogen afgemaakt worden, maar in het openbaar zouden moeten worden verkocht. Ik ontken dit bezwaar niet; maar indien het werkelijk bestaat, is de wet met zich zelve in strijd. Want zij zelve duidt die belasting aan als eene die de plaatselijke besturen kunnen invoeren. Indien wij dus de belasting voor heilzaam hielden, zoude ik het van onzen pligt achten, ons tot de wetgevende magt te wenden, ten einde die strijdigheid tusschen de bepalingen derzelfde wet uit den weg geruimd werd. Doch de Comm. heeft nog een anderen grond, om de belasting te ontraden. Er zijn bij haar twijfelingen opgekomen, of de belasting, indien zij uitvoerlijk was, wel geschikt zoude zijn om het gevaar te verminderen, dewijl de honden daardoor meer t'huis zouden gehouden worden, en de ziekte het meest onder de schoothondjes zoude voorkomen. Indien wij dit punt moesten beslissen, M. H. zoude ik althans vermeenen, dat wij niet genoeg ingelicht zijn. De geneeskundige Comm., die het bevoegd collegie is, om ons over zulke onderwerpen voor te lichten, zegt stellig, dat eene belasting het eenige middel tegen deze ziekte is; zij beroept zich op het *oordeel van alle wetenschappelijke mannen zoo wel binnen als buitenslands*, en tevens op de ondervinding in steden als Berlijn, waar de geneeskunst op den hoogsten trap staat en de zorg voor de policie uitstekend is. En wij zouden als grond van ons besluit het tegenovergestelde als waarheid aannemen! Een bloot zeggen, dat er zijn, die het anders inzien, zoude ons doen gelooven, dat hetgeen ons zoo ernstig door bevoegde mannen is voorgedragen, niet waar is? M. H., mij dunkt dat indien wij geen vertrouwen stelden in de geneeskundige Comm., de gelegenheid zoude bestaan van nog bij anderen voorlichting te vragen. De grond is bovendien zoo zwak, dat bij het vernemen daarvan reeds aan den leek in de geneeskunst en policie de wederlegging te binnen komt. Wij vernemen van tijd tot tijd met schrik van dolle honden die dieren en menschen gebeten hebben. Dat zijn bijna altijd honden zonder eigenaars die zwerven door straten en op het land. Dat is het gevaar. Zeer zeldzaam vernemen wij van lieden die in hunne huizen door hunne eigene honden gebeten zijn, en nog nimmer heb ik gehoord van eene dame die de watervrees bekomen heeft door een beet van haar schoothondje. En de oorzaak ligt voor de hand. Wanneer de ziekte onder deze soort van honden voorkomt, wordt die bijna altijd opgemerkt alvorens zij de gevaarlijke hoogte bereikt heeft. De hond wordt dan naar eene veeartsenijschool of elders gezonden, om bewaard te worden, en hij wordt daardoor onschadelijk. Het zijn de honden, waarvoor niemand zorgt, waarvan niemand het begin der ziekte opmerkt, welke het groote gevaar voor het publiek opleveren. Die grond der Commissie om de belasting af te schaffen, kan dus onmogelijk voor ons besluit gelden. Mogt hij bij sommigen onzer het vertrouwen in de uitspraak der geneeskundige Commissie doen wankelen, dan zouden wij gelegenheid moeten zoeken om meerder licht te verwerven, hetgeen in onze stad, in ons land wel niet moeijelijk zoude zijn.

Doch de Commissie zelve heeft ons een ander middel aangewezen, en dat beaam ik volkomen; dat wij pogen een zoo goed mogelijk Reglement van policie omtrent de honden te bekomen en dat streng handhaven. Ik stel daaromtrent alleen deze wijziging voor, dat niet de Commissie voor het herzien der Reglementen in het algemeen daarmede belast worde; maar dat eene speciale Commissie die taak op zich neme, en dat zij uit diezelfde leden besta, welke met zoo veel zorg dat onderwerp hebben onderzocht. Hiermede verbind ik het voorstel om het rapport van die Commissie af te wachten, alvorens over het afschaffen der belasting een stellig besluit te nemen. Het onderwerp zal bij het ontwerpen van zulk een Reglement op nieuw en nader toegelicht worden. Zoude het niet mogelijk zijn, dat de uitslag daarvan ware, dat in verband met het policie-reglement, als tot aanvulling en versterking, eene kleine belasting dienstig ware. Welligt dat de bezwaren tegen de belasting juist door de maatregelen van policie kunnen worden weggenomen. In dit geval zoude het voorijlig zijn nu reeds te besluiten, dat er geene belasting zal geheven worden. Omgekeerd zal welligt blijken, dat policiemaatregelen eene belasting overtollig maken. In dat geval zullen wij met meer gerustheid de belasting kunnen afschaffen. Ons zal gewis door HH. gedeputeerde Staten niet ten kwade geduid worden, dat wij ons besluit omtrent de belasting nog zoo lang opschorsten. Ik zoude verschooning vragen voor de omstandige ontwikkeling van mijn gevoelen; doch ik geloof dat dit overbodig is. De reden waarom ik er zoo veel gewigt aan hecht zal bij u eveneens bestaan. Ons kan niet ligt een belangrijker onderwerp ter behandeling voorkomen, het is te verwonderen dat dit niet meer algemeen wordt ingezien. Een Fransch schrijver heeft het nog onlangs betoogd. Het is alleen door de gewoonte; men went aan alles. Indien men vernam dat een verscheurend dier, een leeuw, een tijger, was los gebroken, zoude zich schrik door de gansche stad verspreiden en een kreet zoude opgaan, dat toch dat gevaarlijk dier mogt gedood worden. Wel nu, elk oogenblik kunnen wij op onze straten een nog veel gevaarlijker dier ontmoeten, onverhoeds kunnen wij, onze vrouwen en kinderen door een hond gebeten worden, wiens beet veel erger is dan de dood. Zoude het dan niet onze ernstigste overweging waard zijn, welke middelen kunnen aangewend worden om dat gevaar af te weren of te verminderen?

De heer *Nahuijs* deelt ook geheel in de zienswijze en het voorgestelde door den heer *Ackersdijck*, en zegt verder: ware hier alleen de vraag over de afschaffing *der* honden belasting, welke in 1847 als financieel middel is vastgesteld, of over de wijze van invordering derzelve, dan zou hij voor de afschaffing van deze stemmen; doch het geldt hier, en volgens het rapport der Commissie, de afschaffing of liever de niet-invoering *eener* hondenbelasting in het algemeen, en hierin kan hij niet deelen, hij acht eene honden-belasting, voornamelijk als policie-maatregel, ter voorkoming of vermindering der *oorzaken* van de dollehonds-ziekte niet alleen wenschelijk, maar hoogst noodzakelijk. Hij kan met de in het rapport der Commissie aangevoerde gronden tegen de invoering eener belasting op honden niet instemmen, veel minder hebben deze hem overtuigd, noch van die bijna onoverkomelijke moeijelijkheden in de uitvoering derzelve in eene uitgebreide gemeente als Utrecht, noch ook, dat deze belasting niet aan het oogmerk ter keering of vermindering der *oorzaken* van de dollehonds-ziekte zal voldoen. Immers wat het eerste punt betreft, bestaat deze belasting in andere steden van ons land, en bijaldien hij goed onderrigt is, ook in Engeland, alwaar dezelve twee millioenen gulden en in Belgien alwaar dezelve nagenoeg zes maal honderd duizend franken opbrengt. Hij ziet de zwarigheid, door de commissie in het midden gebragt, dat, indien geen onlosbaar teeken aan den hond kan gebragt worden, de arme klasse de belasting zal ontduiken, niet in; hij acht het geheel onnoodig, dat eenig teeken aan de honden gehecht worde, om daardoor die belasting te verkrijgen of de ontduiking aan dezelve te voorkomen; hij acht dezen maatregel zelfs ondoelmatig indien namelijk deze belasting (als policie maatregel en niet als middel tot stijving der Stedelijke kasse beschouwd) bij eene eerste invoering slechts zeer gering gesteld wordt, waardoor, naar zijne meening, tevens ook de meeste zoo niet al de andere bezwaren door de Commissie aangevoerd zullen vervallen. Spreker meent verder wat het tweede punt de vermindering of keering der oorzaken der ziekte betreft, te moeten opmerken, dat indien men op wetenschappelijke gronden voor vast kan stellen, dat zoo niet de *enige*, dan ten minste de voornaamste oorzaak der hondsdolheid aan eene niet bevredigde geslachtsdrift is toe te schrijven, dat het getal der vrouwelijke honden in verhouding zeer gering en dat, dat der mannelijke veel grooter is, en eindelijk, dat, volgens statistieke opgaven betreffende deze verschrikkelijke ziekte, slechts één en dat nog twijfelachtig geval zich heeft voorgedaan, dat een hond van het vrouwelijk geslacht zonder door andere dolle honden gebeten te zijn door dolheid is aangetast, zoodat daar deze uit zich zelven voor die ziekte niet vatbaar zijn, het niet ondoelmatig zou wezen, ter voorkoming der oorzaken van hondsdolheid, de honden van het vrouwelijk geslacht niet of zeer gering te belasten, en die van het mannelijk geslacht aan eene hoogere belasting te onderwerpen. Ten slotte ziet Spreker in de aangehaalde bepalingen van art. 271, 277 en 279 der Gemeente wet die bezwaren niet, welke de Commissie daaraan schijnt gehecht te hebben, dewijl in die bepalingen toch alleen de reden is van goederen of zaken, welke naar aanleiding van art. 162 ten gevolge van verordeningen verbeurd verklaard en volgens art. 277 *vatbaar* zijn, om onder bewaring van den ontvanger gesteld te worden, en het geen vereischte is, dat bij de verordeningen en strafbepalingen op de ontduiking der belasting op honden tevens eene verbeurtverklaring moet gepaard gaan. Spr. zal alzoo stemmen voor het voorstel van den heer *Ackersdijck*.

De heer *van den Heuvel* verdedigt als rapporteur het verslag der Comm., en zegt ten aanzien der

geopperde bedenkingen tegen hetzelve, onder anderen, dat hij gaarne erkent, dat vrees voor ontduiking in het algemeen geen beletsel mag zijn tegen de invoering eener belasting, dewijl dit gevaar in meerdere of mindere mate iedere belasting bedreigt; doch dat alhier de reden is van eene ordonnantie, waarbij onder den schijn van belasting een maatregel van politie bedoeld wordt, en dat juist in dit geval de middelen, die ter ontduiking der belasting zouden gebruikt worden, niet alleen zeer veelvuldig zouden kunnen zijn, maar daarenboven hoogst waarschijnlijk zouden strekken om de honden des te vatbaarder te maken voor de watervrees. Hij voegt er bij, dat het gewigt eener uitspraak van de plaatselijke Comm. van Geneeskundig Toevoorzigt niet uit het oog is verloren, maar dat men de vrijheid heeft genomen om ten aanzien dier door haar behandelde punten, welke minder tot haar terrein behoorden, van haar af te wijken, daar andere bevoegde beoordeelaars, tot wier competentie deze punten meer speciaal behooren, aanleiding gaven om ten slotte tot een ander resultaat te geraken. Hij beantwoordt voorts den laatsten Spr. ten aanzien zijner opmerking dat wegens het niet aangeven van honden slechts eene boete zoude worden bedreigd, en geene verbeurdverklaring van den hond worden uitgesproken, dewijl art. 277 der gemeentewet die slechts toelaat opzigtens goederen voor verbeurdverklaring vatbaar, — door de opmerking dat honden allezins voor verbeurdverklaring vatbaar zijn, en indien zij dit niet waren, dit de zaak nog zoude verergeren, als wordende dan de door de Comm. opgegevene onbeduidende toegelaten straf nog van minder beteekenis.

De heer *van Dielen* zegt, dat het ontwerpen, overwegen en vaststellen van een reglement van politie voor het houden van honden eenen geruimen tijd zou innemen, dat gedurende al dien tijd de bestaande belasting op de honden, tegen de bedoelingen van heeren Gedep. Staten, in de lucht zou blijven hangen, van welk collegie men derhalve te dezer zake wel eens een rappel zou hebben te wachten, redenen waarom Spr. liever volgens het voorstel der Commissie tot een dadelijk afschaffen dier belasting zou zien besluiten.

Daarna wordt het amendement van den heer *Ackersdijck* in omvraag gebragt en met 25 tegen 1 stem aangenomen. Tegen de heer *van Dielen*. — Ten gevolge van dien wordt eene Comm. benoemd, bestaande uit de heeren *van Dielen*, *Ackersdijck*, *van den Heuvel*, *Schuller* en *Schuurman*.

Aan de orde is het rapport der Comm. belast met het onderzoek naar het rekwest van het R. Kath. armbestuur.

De heer *van Ittersum* zegt, dat hij verbaasd is geweest bij het hooren voorlezen van het adres der R. Kath. armenkamer. Dat hij tot dus ver onbewust is geweest, van hetgeen, hiertoe betrekkelijk, vroeger in den raad heeft plaats gehad, en ziende, 't geen voor oogen is, steeds in het denkbeeld heeft verkeerd, dat het R. Kath. kerkgenootschap in onze Stad in bijzonderen bloei verkeerde, getuigende hiervan de aanbouw en vergrooting of geheel nieuwe opbouw van zoo vele kerkgebouwen in de laatste jaren. Dat hij steeds had opgemerkt, op welk een onafhankelijk standpunt men zich plaatste tegen over het Burgerlijk Bestuur, bij gelegenheid van het vragen van inlichtingen, enz. dat hij zelf ook een groot voorstander is van de onafhankelijkheid van Kerkelijke Armbesturen, maar dat men dit standpunt niet wel kan behouden, wanneer men, gedurende elf jaren, ruim ƒ 30,000 aan onderstand ontvangt, en in het twaalfde jaar met een verzoek voor den dag komt, om restitutie van een ingeteerd kapitaal à ƒ 28,000 en subsidie van ƒ 12,000 over het loopende en over het volgende jaar. Dat het hem, na inzage der stukken, dan ook is voorgekomen, dat de ouden leden van den Raad, na al hetgeen hieromtrent vroeger is voorgevallen, nog meer verbaasd moeten zijn over de nieuwe aanvraag, dan hij zelf. Dat intusschen uit het adres zelf blijkt wat de naaste oorzaak is, waarom men dit verzoek op nieuw in den Raad brengt, en wel, omdat nu, gedeeltelijk althans, het Bestuur is vernieuwd; hoewel, zeer zeker tot geluk der Stad, de *Utrechtsche* Kiezers het gezond verstand hebben gehad, om bijna alle oude leden wederom in te kiezen. Dat hij zich dus geroepen ziet om nu ook zijne zienswijze mede te deelen, en wat het eerste punt van het verzoek betreft, de aanvrage om ƒ 28000, verklaart, zich geheel te vereenigen met de zienswijze der vroegere leden van dezen Raad en met de conclusie der Comm. — Noch in de overgelegde rekening, noch in het adres zelf is eenig bewijs geleverd, dat de stad uit billijkheid of pligtmatigheid daartoe gehouden is; daartoe zoude eene geheel andere rekening, eene geheel andere opening van zaken vereischt worden; — maar dat hij zich niet kan vereenigen met het tweede gedeelte van het rapport de voorgestelde gift van ƒ 3500. Dat hij gelooft, dat het hoog tijd wordt, om aan die talrijke giften, welke nu reeds sedert 1840 geregeld worden aangevraagd, een einde te maken. — Zij geven gevaarlijke antecedenten, want bij zóó vele giften zoo onafhankelijk van het burgerlijk bestuur te blijven, is al te verleidelijk voor andere armbesturen, die geene ondersteuning aanvragen, omdat zij hunne onafhankelijkheid niet willen prijs geven; dat voorts die ondersteuning tot nu toe steeds nog is toegestaan uit hoofde van bijzonder drukkende tijden, duurte van levensmiddelen, besmettelijke ziekten, enz. — Dat men echter, door Gods goedheid, in de laatste jaren, hier en elders, van die rampen is verschoond gebleven, en men dan ook van alle kanten de verblijdende berigten vernemen mogt, dat de armoede en het getal der bedeelden verminderd was. — Dat hiervan echter bij het R. Cath. armbestuur, alhier ter stede, geene sporen aanwezig schijnen te zijn; — dat het R. Cath. armbestuur, tot meerder aandrang van zijn verzoek, heeft in het midden gebragt de onbillijke bedeeling der Aalmoesenierskamer, met betrekking tot het getal Roomschen en Onroomschen, die uit die instelling onderstand genieten; dat hij, op dit oogenblik, die kwestie niet wil en niet kan beslissen, en dat het hem bevreemd heeft, dat zij nu *voor het eerst* is opgenomen in het rapport der Comm. ad hoc; dat hij, gaarne ieder het zijne gunnende, bereid is om mede te werken tot eene andere inrigting der Aalmoesenierskamer, wanneer het, na grondig onderzoek, zal gebleken zijn, dat die inrigting onbillijk werkt; maar dat hij niet kan toestemmen, dat men *nu* reeds uit billijkheid, jaarlijksche giften zoude moeten afstaan; dat die beide zaken niets gemeen hebben; — en dat hij eindelijk nog ééne opmerking moet maken, dat het hem namelijk is voorgekomen, dat in het verzoekschrift der R. Cath. armenkamer, de toestand der Roomsche armen in deze stad wel wat al te donker is afgeteekend, en dat hij het er voor houdt, dat de Roomsche armen de eersten zouden zijn, om te erkennen, dat zij veel en ruimschoots deelen in de vruchten der bijzondere liefdadigheid hier ter stede, en evenzoo de weinig gegoedde Roomsche stadgenooten, dat zij een ruim deel hebben aan zoo menige nuttige inrigting hier ter stede bijna geheel, zoo niet uitsluitend daargesteld door het geld der onroomschen, en waartoe men, als in de laatste maanden opgerigt, wederom de Hulpbank kan bijbrengen, waar men niemand naar zijn geloof vraagt, maar iedereen helpt, die zulks verdient, en die aan de vereischten van het reglement voldoet.

De heer *Voorduin* zegt: Naar aanleiding van het door den voorgaanden Spr. gezegde, deel ik mijne beschouwingen mede omtrent het armwezen hier ter stede. De eerste oprigting der aalmoesenierskamer, zal wel dagteekenen van *vóór de Reformatie*, en dus een *zuiver R. Cath.* karakter gehad hebben. Bij vroedschaps resolutie van 28 Julij 1674 (Groot Utr. Plakk. boek III p. 566) werd zij *gedissolveerd*. Alleen de armen van de *gereformeerde religie*, geene ledematen zijnde, zouden, *volgens zekere provisionele instructie*, onderstand genieten. Is die provisionele instructie niet *dezelfde*, als het *reglement ofte nieuwe ordre* van 6 November 1675, (Groot. Utr. Pl. b. III, p. 570 en 571), zij is er dan stellig door vervangen. Volgens art. 3, 4 en 5, zonder geene *R. Cath.* in de bedeeling begrepen worden. Aldus geconstitueerd zijnde, werden voor de aalmoesenierskamer nadere *voorschriften van uitvoering* gegeven bij de Ordre van 20 Februarij 1688 (groot Utr. Pl. III, bl. 572 en 573.) De aalmoesenierskamer had dus, naar de *toenmalige* orde van zaken, een zuiver *Protestantsch karakter* verkregen. De gereformeerde religie was de Godsdienst van staat. Kerk en staat – de *burgerlijke* en *de kerkelijke* gemeente – waren één. De *burgerlijke* gemeente bedeelde hen die geene belijdenis des geloofs in de *gereformeerde* kerk hadden afgelegd; zij die door zoodanige belijdenis tot *ledematen* waren aangenomen, stonden ter bedeeling der *diakonie der gereformeerde kerk*. De aalmoesenierskamer hier ter stede droeg dus teregt den naam van *gereformeerde aalmoesenierskamer*. Maar nu hield de gereformeerde religie op, *godsdienst van staat* te zijn. Kerk en staat werden gescheiden. Van toen af aan, was de aangegeven stelling der aalmoesenierskamer onhoudbaar. *Alle* armen waren voor *den staat* (in casu *de stad*) volkomen gelijk. Van daar, niet alleen bedeeling der R. Cath. armen door de aalmoesenierskamer; maar regenten van dezelve, uit de R. Cath. ingezetenen. Maar was daarmede het beoogde doel: *gelijkheid voor allen, nu volkomen* bereikt? was nu eene *voldoende* verhouding daargesteld tusschen de bedeelingen, uitgereikt aan de armen van de onderscheiden geloofsgezindten uit stadskas, die schier geene andere inkomsten heeft dan uit *belastingen*, waaronder die op de *consumtive* middelen eene eerste plaats bekleeden, en die dus door *alle ingezetenen*, — rijke en armen, — betaald worden? Ik geloof het niet. Bij de protestanten is de belijdenis des geloofs op verre na zoó *algemeen* niet als de toetreding tot de Heilige Communie bij de Roomsch-Catholieken — het eerste heeft daarenboven op veel *rijper* leeftijd plaats, dan het laatste. Het aantal der door de aalmoesenierskamer bedeelde *R. Catholieken*, staat dus (naar den aard der zaak) in geene evenredigheid tot dat der door dit kollegie bedeelde *Protestanten*. Hoe nu die onevenredigheid anders weg te nemen dan door *het verleenen eener tegemoetkoming aan de R. Kath. armenkamer*, gelijk door haar gevraagd is, en door de Commissie wordt aangeraden? Het komt nu alleen op de *hoegrootheid* dier tegemoetkoming aan. En daaromtrent ken ik geenen beteren maatstaf, dan die door den voormaligen Raad, sedert 1840, is aangenomen. Ik stem te eerder daarin toe, omdat bij de Israëlitische Gemeente hetzelfde (in onderscheid met de Protestanten) plaats heeft, als bij de R. Kath. Dáár worden, in den regel, *allen*, en wel op zeer jeugdigen leeftijd, als *zonen der wet*, op gelijke wijze op een hooger standpunt tot de kerk geplaatst, — tot het *groot lidmaatschap* der kerk toegelaten, — als dit bij de Protestanten plaats heeft door afgelegde belijdenis des geloofs, als dit bij de R. Kath. plaats heeft door het toetreden tot de Heilige Communie. Het is dus billijk, dat de *Israëlitsche armenkamer* geregeld en jaarlijks uit *stadskas* eene ondersteuning erlangt. En waarom zoude *hetzelfde* niet gelden ten aanzien der *R. Kath. armenkamer*? – Maar is de orde van zaken — nu Kerk en Staat gescheiden zijn, — voortdurend houdbaar, en moet op stadskas immer de *zware* last der *armenbedeeling* blijven rusten? Ik geloof het niet; want ik beschouw *bedeeling* niet als een *Staatslast*. Volgens het *Algemeen Reglement voor het Bestuur der Herv. kerk in het Koningrijk der Nederl.* behooren *tot de Herv. kerk* toch niet alleen diegenen *die belijdenis des geloofs hebben afgelegd*, maar ook de zoodanigen, *die in de Herv. kerken gedoopt zijn*. Volgens art. 30 van het *Provinciale Regl. op de adm. der kerkelijke fondsen* van 14 Maart 1823, worden die allen (lidmaten en niet-lidmaten te gader), als zij eigen middelen van bestaan hebben, onderworpen aan den *hoofdelijken omslag ten behoeve der Herv. kerk waartoe zij behooren*. — Consequent is het, dat, wanneer zij tot armoede komen, zij (lidmaten en niet-lidmaten tegader) ter *bedeeling* staan der *Herv. kerk*, en geenszins (onder den naam van *algemeene armen*) ter bedeeling uit *stadskas*, door tusschenkomst der aalmoesenierskamer. Op het zelfde beginsel berusten de bepalingen van art. 17 en 18 van het Sijnodaal Algemeen Reglement *op de Diakonie administratie*, dat met 1°. Jan. 1853 in werking komt. Hetzelfde geldt, over het algemeen, ten aanzien van alle andere Godsdienstige Gezindten. De *stad* heeft dus (in mijn oog) tot nog toe immer eenen last te torschen, waartoe zij, wel in *vroegere* tijden, naar de *toenmalige* orde van zaken, *mogt*, doch *thans niet meer kan* geroepen worden. Zoolang echter geene *armenwet* eene *definitieve* regeling van het armwezen mogelijk maakt (en spoedig moge dat tijdstip aanbreken!), tot zoolang kan het oude, het bestaande, niet worden afgebroken. Tot zoolang zijn alleen *palliatieven* mogelijk, als waarvan ik zoo even sprak, en waardoor *gelijkheid voor allen*, zooveel doenelijk is, wordt bereikt — palliatieven, naar mijne beschouwing, wel niet geevenredigd aan die beginselen, waarop ik zoude *wenschen* dat het armwezen, — naar de *tegenwoordige* orde der dingen — na afscheiding van Kerk en Staat — berustte; — maar palliatieven, in de *overgangs-periode*, waarin wij ons bevinden — zal men billijk en consequent zijn, — niet te ontgaan. Op die gronden, en in afwachting eener *definitieve* regeling van het armwezen naar de *ware* beginselen, stem ik in met de conclusie van het verslag.

De heer *van Reede van Oudtshoorn* gelooft gaarne, dat de voorlaatste spreker met velen der nieuwe leden van dezen raad verbaasd hebben gestaan over de gedane aanvrage; doch hij kan de verzekering geven, dat die verbazing bij de leden van den vroegeren raad minder is geweest. Gedurende 11 jaren heeft het R. K. armbestuur meerdere of mindere subsidie aangevraagd en verkregen; het heeft hem niet verwonderd, dat het in 't 12e hetzelfde beproeft. Maar daaruit volgt evenwel niet dat het armbestuur regt op onderstand heeft; regt op onderstand, regt op den arbeid heeft niemand; dit zou leiden tot het *socialisme*, waarvoor hij wenscht, dat het Vaderland nog langen tijd worde behoed. De R. K. armenkamer heeft bovendien geen regt op ondersteuning, omdat, toen in vroegere jaren door de Regering aan alle armbesturen is afgevraagd, om te kiezen tusschen hunne eigendommen aan de stad af te staan, en alzoo de verzorging hunner armen aan de Sted. regering over te laten, of geheel onafhankelijk te blijven, dit laatste door de kamer gekozen is; ze is dus van zelve uitgesloten van alle regtmatige aanspraak op subsidiering. Tijdens de aardappelziekte heeft zij niettemin eenigen tijdelijken onderstand gevraagd en die is toen verleend; doch zij is later op dezelfde vraag teruggekomen, en waarom heeft de regering toen, in weerwil, dat de aardappelziekte niet meer zoo bestond, weder eene subsidie ingewilligd? De leden van den raad zijn daartoe geleid door gevoel van billijkheid. Het is toch van algemeene bekendheid, dat bij de bedeeling der Aalmoezenierskamer verreweg aan de Protestantsche armen 't meest wordt gegeven. De belastingen worden betaald door de ingezetenen, dus door de leden van alle gezindheden, het is dus billijk, dat stads gelden voor de armen bestemd, gelijkmatig worden verdeeld. Om die reden heeft dus ook de Commissie thans geoordeeld de gevraagde tegemoetkoming weder toe te staan. Wij zijn ook in een tijdstip van overgang in de armenzaken dezer stad, voor welke laatste eene speciale commissie van onderzoek is benoemd, die waarschijnlijk binnen weinige maanden haar volledig rapport zal uitbrengen. Mogt de Raad dan het gevoelen aankleven, om aan de Aalmoezenierskamer eene veranderde inrigting te geven, dan zal elk bij zijn kerkgenootschap moeten gaan om ondersteuning; mogt de Raad een ander oordeel vellen, dan zal Spr. niet aarzelen, het denkbeeld te ondersteunen aan alle gezindheden in gelijkmatige verhouding subsidie toe te staan. De reden, waarom de Comm. ƒ 3500 heeft voorgesteld, is, omdat dit het gemiddeld bedrag der subsidie van de laatste elf jaren is.

De heer *Verloren* zegt, dat het standpunt, waarop zich de vroegere Raad had geplaatst, rustte op eenen *wettelijken* grond, namentlijk de *armwet van* 1800, die hij niet weet, dat tot op heden door eene andere vervangen is. Dat volgens dezelve het aan de armbesturen van de verschillende godsdienstige gezindheden in de keuze is gegeven, om, of hunne bedeelden aan de algemeene armenkas, te gelijk met hunne goederen en fondsen over te geven, of hunne goederen en fondsen te behouden, onder verpligting, om voor het onderhoud hunner eigene armen te zorgen, met bepaling, dat alle die armbesturen verpligt waren deswegens eene verklaring uit te brengen bij het gemeentebestuur, waar zij gevestigd waren. Dat te Utrecht alle de armbesturen der onderscheidene gezindheden, en daaronder ook de R. Catholijke, de gevorderde verklaring, blijkens de Notulen van den Raad, hebben uitgebragt, dat zij wenschten hunne goederen en

fondsen te behouden, en aannamen voor hunne armen zorg te dragen. Dat het R. Catholijk armbestuur dit heeft nageleefd tot aan den jare 1841, als wanneer het voor het eerst in den dringenden nood hunner armen eene *tegemoetkoming* heeft aangevraagd, die hun dan ook is verleend: doch dat het armbestuur bij vernieuwing aanvrage doende, hun door het stedelijk bestuur is onder het oog gebragt, dat het geen aanspraak had op subsidie uit stadskas. Het geen ook blijkens de eigene missives van dat bestuur zelve *volmondig is erkend*: doch des niet te min wegens den hoogen nood, waarin zij zich met hunne armen bevonden, op eene gemoetkoming zijn blijven aandringen. Hetgeen door hen van tijd tot tijd is voortgezet en ter oorzake van epidemische ziekte, mislukking van aardappelenteelt, zware winterkoude als anderzins dan ook is verleend, doch dat zulks nimmer het karakter heeft gehad van *subsidie*, waarop men aanspraak kon maken.

De heer *v. Asch v. Wijck* vindt in het rapport der Commissie eene uitdrukking, die wel eenige inlichting behoeft. De Commissie stelt voor om voorloopig voor 1852 eene subsidie aan de R. K. armenkamer te geven ter tegemoetkoming in hare *beweerde* behoefte. Het schijnt derhalve, dat er aan de Commissie niet is gebleken van het bestaan eener *werkelijke* behoefte. Het bewijs hiervan dient echter geleverd te zijn, voor en aleer er sprake kan wezen van het verleenen van subsidie, welke wel ter voorziening in *werkelijke*, maar niet ter gemoetkoming in eene *beweerde* behoefte mag gegeven worden. Men dient deze te kennen, ook om te kunnen beoordeelen, of het voorgestelde bedrag der subsidie, op gronden steunt. Thans kan men dit niet. Wij mogen over de gelden uit stadskas op die wijze niet beschikken, zonder dat er voldoende gebleken zij, dat er behoefte aan ondersteuning werkelijk bestaat. Wij zijn daartoe door de wet zelve gehouden. Spr. wijst op art. 148 der gemeente-wet. De goedkeuring van den Raad op de rekening en de begrooting wordt vereischt, omdat uit de rekening, zoo wel als uit de begrooting blijken moet, dat er werkelijke behoefte aanwezig is. Zoolang dit dus niet blijkt, mag geene subsidie worden toegekend. Voor en aleer derhalve hiervan sprake kan zijn, moet de rekening en de begrooting van de R. C. Armenkamer worden goedgekeurd, en mogt dit niet geschieden, dan zou Spr. zich als door de wet gebonden, bezwaard rekenen, om eenige subsidie, onder welke benaming ook, te verleenen. Spr. meent te moeten verklaren, niet te kunnen deelen in het gevoelen van den voorlaatsten spreker, als zoude de billijkheid het verleenen der gevraagde subsidie vorderen. Men zou dan moeten aannemen dat er in de wijze van bedeeling van de Aalmoezenierskamer eenige onbillijkheid gelegen was; — Spr. kan dit niet aannemen, de aangevoerde reden van billijkheid kan naar zijne beschouwing ook geen grond voor het verleenen van subsidie opleveren, — daartoe moet in elk geval van het bestaan van behoefte aan onderstand blijken.

De heer *van Ittersum* is, na al het gesprokene, niet van opinie veranderd. Hij verklaart niets gehoord te hebben, wat een zijner beweringen heeft omvergeworpen. Het cijfer van *f* 3500 is geheel uit de lucht gegrepen, en bijzondere omstandigheden, waarvoor men eene subsidie kan verleenen, zijn hier niet aanwezig.

De heer *Verloren* appuijeert het denkbeeld van den heer *van Asch van Wijck*, als bestaande er geene de minste onbillijkheid in de bedeeling der Aalmoezenierskamer, die zonder in het onderzoek te treden, tot welke gezindheid de bedeelden behooren, opneemt alle behoeftigen, die uit de armenkassen van bijzondere gezindheden geen onderstand kunnen ontvangen. Daar zoo hier gedacht konde worden aan regt van aanspraak der R. Katholijken op een deel der gelden van de Aalmoezenierskamer, zij dat regt van aanspraak zouden behouden, ook dan, wanneer hunne behoefte niet dringend was.

De heer *de Vos* zegt, dat niet alle leden der Comm. het gevoelen deelden, dat de subsidie alleen om de billijkheid moest worden toegestaan. Het hoofdidée der Comm. is geweest, dat gedurende elf jaren de subsidie is toegestaan, en dat nu de omstandigheden niet veranderd zijn. Dezelfde Comm. is met de taak belast, om het geheele armwezen beter te regelen, en dus meenden de leden, dat men meer als maatregel van overgang een doorslag over de 11 jaar moest doen. De Comm. oordeelde het zelfs niet noodig, dat er eene andere rekening werd gevraagd, als kunnende zich wel vereenigen met het denkbeeld, om de subsidie nog dit jaar toe te staan.

De heer *Bake* merkt op, dat men meermalen gesproken heeft van de meer of mindere billijkheid in het bedeelen der Aalmoezenierskamer; maar hij moet hierbij opmerken, dat er bij de Almoezenierskamer naar geene gezindheid gevraagd wordt. In dien men eene gelijke verdeeling wenscht, dan zou men ook moeten vragen door wie wordt het geld opgebragt, en staat de verdeeling van de opgebragte gelden wel daarmede gelijk.

De heer *van Lier* is van gevoelen, dat eene angstvallige onderscheiding tusschen de woorden: *subsidie* en *tegemoetkoming* geen nut kan hebben, vermits die woorden, in den zin der wet, als *synoniem* te beschouwen zijn. Art. 148 der gemeente-wet obsteert in geenen deele, want, als de Raad de aangevraagde subsidie of tegemoetkoming verleent, zoo moet hij geacht worden de, bij het rekwest overgelegde rekening en verantwoording te hebben goedgekeurd. Spreker betuigt, het verzoek billijk en de verantwoording deugdelijk bevonden te hebben; en vermeent alzoo, dat er allezins termen bestaan om ten dezen een gunstig besluit te nemen.

De heer *van Reede* deelt niet in de zienswijze van den vorigen Spreker, ten opzigte der toepassing van art. 148. Hij gelooft niet, dat hieronder moet begrepen worden eene enkele subsidie voor een jaar, eene tegemoetkoming voor tijdelijke omstandigheden. De R. K. armenkamer geniet geene *voortdurende* subsidie. De Diakenesse inrigting heeft tijdens de cholera *f* 4000 genoten, dan zou de stad ook het regt gehad hebbed, volgens den vorigen Spr., om van die Inrigting over dat jaar eene rekening en begrooting te vragen. Wat het woord *beweerde* behoefte betreft, was het der Comm. uiterst moeijelijk, om voor de echtheid der opgaven *in te staan*, hebbende zij aan den anderen kant ook geene redenen gevonden, om *niet* aan die echtheid te gelooven, en volgens die rekening wordt de behoefte duidelijk aangetoond. De Comm. heeft echter niet zoo zeer op den voorgrond gesteld, om de gevraagde ondersteuning ten gevolge van die beweerde behoefte toe te kennen, maar hoofdzakelijk uit het oogpunt van billijkheid.

De heer *Ackersdijck* zal zijne stem geven aan het voorstel der Commissie; doch hij kan niet deelen in de uitlegging van art. 148 der gemeente-wet, zoo als die door den laatsten spr. is gegeven; immers hij kan geen verschil vinden tusschen subsidie en toelage. Sedert 1841 is de subsidie gegeven. Het argument van billijkheid is hier voldoende. Doch om aan te nemen, dat, indien de Raad eene toelage geeft aan een ligchaam, zij dit dan niet subsidieert, komt Spr. zonderling voor. Het aangehaalde voorbeeld van één jaar is hier niet voldingend, het was toch voor eene buitengewone ziekte, waarvoor de stad buitendien zich zoovele uitgaven heeft moeten getroosten, om de ongelukkige lijders te gemoet te komen. Hij is ook van meening dat men het armwezen als in een tijd van overgang beschouwen moet, en daarom de regelen der wet niet volkomen kunnen toegepast worden. Wierd die subsidie in normalen toestand jaarlijks gegeven, zoo als nu aan de R. K. armenkamer, dan zoude art. 148 wel degelijk toepasselijk zijn. Uit den mond der Commissie heeft Spr. gehoord, dat de bescheiden naar waarheid zijn opgemaakt; ook hij heeft die ingezien en meent, dat zij geheel en al op waarheid berusten.

De heer *Vonwinkel Dorselen* verklaart zich tegen elke subsidie aan armbesturen. Hij zal echter voor deze subsidie stemmen, dewijl de armenzaak in eenen tijd van overgang is.

De heer *Kien* moest bekennen, dat nimmer aan genoemd armbestuur uit het gevoel van billijkheid een subsidie is gegeven. Teregt zegt Spr., is door een lid aangemerkt, dat men bij de Aalmoezeniers[illegible] geen onderscheid kent in gezindten; ieder die door zijne gezindte wordt verlaten, wordt door de Aalmoezeniers kamer geholpen. Hij gelooft, dat het een gevaarlijk beginsel zou zijn, om billijkheid als beginsel hier aan te nemen. Het standpunt bij de St[illegible] is: die tot geenerlei gezindte behooren, krijgen onderstand van de Aalmoezeniersnierskamer. Voor [illegible] oogenblik vindt Spr. nog al groote moeijelijkheid [illegible] de zaak. Tot 1841 heeft de R. Katholijke arm[illegible] kamer nooit om eenig subsidie gevraagd. Zijn d[illegible] omstandigheden dan zoo veranderd? Wat noopt d[illegible] de kamer, om thans subsidie te vragen? In 18[illegible] bestond er een moeijelijke toestand, maar thans [illegible] wij tot den normalen teruggekeerd. Spr. beschouw[illegible] de zaak zoo, dat de Commissie er zich van he[illegible] willen afmaken, en aldus zonder eenig beginsel aan [illegible] geven de subsidie wenscht te zien toestaan. W[illegible] men tegemoetkomen uit welwillendheid, men doe he[illegible] maar zegge niet, dat het uit billijkheid geschiedt. Spr. gelooft ook, dat het onnoodig is die *f* 3500 n[illegible] toe te staan voor de loopende twee maanden, en z[illegible] dus liever zien, dat men daarvoor bijv. *f* 1500 toe[illegible] kende, en voor 't volgende jaar bijv. *f* 3000. [illegible] 't begin van 't volgende jaar zal de Commissie voor h[illegible] armwezen toch nog geen rapport hebben uitgebragt. [illegible] buitengewone omstandigheden kunnen er ook buiten[illegible] gewone maatregelen genomen worden, bijv. door ee[illegible] kollekte. Burg. en Weth. zijn nimmer in gebre[illegible] gebleven, die dan krachtdadig aan te bevelen. Sp[illegible] herinnert zich ook, dat reeds vroeger aan die kam[illegible] een wenk is gegeven, om zich van vaste eigendomme[illegible] te ontdoen, en, wanneer hij dan ziet, dat eene boe[illegible] derij van die kamer *f* 4000 opbrengt, en dat da[illegible] *f* 3000 aan lasten afgaan, dan komt het hem voo[illegible] dat het houden van dergelijke percelen niet aanne[illegible] melijk is. Ten gevolge van dit gesprokene bre[illegible] Spr. een amendement ter tafel, om voor dit ja[illegible] *f* 1500 en voor 't volgende *f* 3000 aan de R. K. a[illegible] menkamer toe te kennen.

De heer *van Lier* heeft aan 't slot van 't rekw[illegible] gezien, dat de R. K. armenkamer gaarne meerde[illegible] inlichtingen geven zal, wanneer de Raad die mo[illegible] wenschen. Spreker stelt dus voor, of men, zich n[illegible] genoeg ingelicht achtende, nadere ophelderingen [illegible] vragen, en des noods, om de toekenning der gevraag[illegible] subsidie of tegemoetkoming daarvan afhankelijk te stelle[illegible] Dit voorstel wordt niet ondersteund.

De heer *van Reede* meent nog in bedenking [illegible] moeten geven, dat de R. K. armenkamer ook [illegible] vorige jaar zoo laat om eene subsidie heeft gevraag[illegible] en die toen toch voor het gansche jaar heeft gekrege[illegible] Men kan toch wel aannemen, dat eene armen-inri[illegible] ting altijd behoefte heeft, al ware het slechts [illegible] schulden af te doen. Spr. erkent met den heer [illegible] *Vos*, dat de voornaamste grond, om de subsidie [illegible] te staan bij de Commissie daarin is gelegen, dat m[illegible] zich in een tijd van overgang bevindt, doch mee[illegible] niettemin als het gevoelen van vele leden te mog[illegible] volhouden het besef van billijkheid met opzigt tot [illegible] aalmoezeniers kamer.

In omvraag wordt de eerste conclusie der Com[illegible] met algemeene stemmen aangenomen.

Het amendement van den heer *Kien* wordt met [illegible] tegen 9 stemmen verworpen. Vóór de heeren *Ba*[illegible] *Vrolik*, *Ackersdijck*, *Kien*, *van Hengst*, *Both Hendri*[illegible] *sen*, *Verloren*, *Schuurman* en *Boer*.

De 2e conclusie der Commissie wordt met 17 te[illegible] 9 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Munn*[illegible] *van Cleeff*, *Kien*, *van Dielen*, *Hinlopen*, *van Voors*[illegible] *Both Hendriksen*, *van Ittersum*, *Verloren* en *van A*[illegible] *van Wijck*.

Thans wordt besloten Burg. en Weth. te magti[illegible] hiervan kennis aan genoemd armbestuur te geven.

De vergadering wordt daarna gesloten en verda[illegible] tot Maandag avond zes ure.

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.